

Vlaanderen
is werk

Jaarrapport

Vlaamse opleidingsincentives

Schooljaar 2019-2020

INHOUD

Lijst met Figuren.....	3
Lijst met tabellen.....	3
Lijst met afkortingen.....	4
Lijst met begrippen.....	4
Inleiding.....	5
1. Krachtlijnen van de hervorming.....	6
1.1. Aanleiding.....	6
1.2. Overkoepelende bouwstenen voor Vlaamse opleidingsincentives.....	6
Deel 1: Algemene monitoring Vlaamse opleidingsincentives.....	9
1. Betaald educatief verlof.....	9
2. Vlaams opleidingsverlof.....	11
2.1. Algemeen.....	11
2.2. Aantal terugbetalingaanvragen.....	13
2.3. Oorsprong opleidingsaanbod.....	14
2.4. Type opleidingen.....	14
3. Opleidingscheques.....	16
3.1. Algemeen.....	16
3.2. Aantal aanvragen en nominale waarde opleidingscheques.....	17
3.3. Profielkenmerken.....	19
3.4. Type opleiding.....	20
4. Vlaams opleidingskrediet.....	21
4.1. Algemeen.....	21
4.2. Aantal aanvragen en goedgekeurde dossiers.....	22
4.3. Profielkenmerken.....	23
4.4. Type opleiding.....	25
Deel 2: Arbeidsmarktgerichte opleidingen.....	26
1. Het beoordelingssysteem.....	26
2. Procedure om een opleiding te registreren.....	29
2.1. Goedkeuringsinstanties: Vlaamse opleidingscommissie en paritaire comités.....	30
2.2. Beroeps- en Evaluatiecommissie.....	33
2.3. Aanbod in de opleidingsdatabank.....	33
3. Jaarlijkse evaluatie arbeidsmarktgerichtheid.....	35
3.1. Methodologie aanpak evaluatie opleidingen.....	35
3.2. Dataset.....	36
3.3. Aanpak evaluatie opleidingen.....	36
4. Rapportering opleidingen uit fase 2.....	39
4.1. Resultaten fase 2 jaarlijkse evaluatie schooljaar 2019-2020.....	39
4.2. Evaluatie taalopleidingen.....	41
Conclusies en aanbevelingen.....	45

LIJST MET FIGUREN

Figuur 1: Evolutie van het aantal goedgekeurde aanvragen voor opleidingscheques.....	17
Figuur 2: Evolutie van het gemiddeld bedrag aankoop opleidingscheques.....	18
Figuur 3: Evolutie van het aandeel personen behorend tot een kansengroep.....	20
Figuur 4: Verdeling naar scholingsgraad (schooljaar 2019-2020)	24
Figuur 5: Type van de gevolgde opleiding in schooljaar 2019-2020 Deel 2: Arbeidsmarktgerichte opleidingen.....	25
Figuur 6: Schematische voorstelling beoordelingssysteem	28
Figuur 7: Totaal gemiddelde doorlooptijden registratie-aanvragen.....	32

LIJST MET TABELLEN

Tabel 1: Terugbetalingsaanvragen BEV	10
Tabel 2: Gebruikers BEV	10
Tabel 3: Gevolgde opleidingen in BEV.....	11
Tabel 4: Terugbetalingsaanvragen ingediend voor schooljaar 2019-2020 (situatie op 5/11/2020) ..	13
Tabel 5: Gevolgde opleidingen naar oorsprong opleidingsaanbod.....	14
Tabel 6: Top 20 opleidingen die niet tot het regulier aanbod van onderwijs behoren	15
Tabel 7: Aantal aanvragen naar bedrag aankoop opleidingscheques per schooljaar.....	18
Tabel 8: Aantal aanvragen en bedrag naar scholingsniveau schooljaar 2003-2004 t.e.m. 2019-2020	19
Tabel 9: Verdeling naar scholingsgraad schooljaar 2019-2020.....	19
Tabel 10: Gesubsidieerde bedragen van de aanmoedigingspremie in de privé sector en private social profit sinds 1 maart 2020	22
Tabel 11: Evolutie aantal unieke personen en goedgekeurde dossiers per sector.....	23
Tabel 12: Verdeling naar geslacht.....	23
Tabel 13: Verdeling naar leeftijd.....	24
Tabel 14: Aandeel alleenstaanden van totaal aantal goedgekeurde dossiers per schooljaar	24
Tabel 15: Verdeling naar onderbrekingspercentage	25
Tabel 16: Aantal geannuleerde en onontvankelijke registratie-aanvragen.....	31
Tabel 17: Aantal besliste registratie-aanvragen (periode 1/05/2019 t.e.m. 31/08/2020)	32
Tabel 18: Aantal beroepen en beslissingen (periode 1/5/2019 t.e.m. 31/08/2020)	33
Tabel 19: Aanbod in de opleidingsdatabank in de periode 01/05/2019 tot 17/09/2020	34
Tabel 20: Totaal aanbod in opleidingsdatabank naar type opleidingsverstrekker schooljaar 2019-2020.....	35
Tabel 21: Positieve evaluaties naar competentiegroepen en pijlers.....	40
Tabel 22: Negatief geëvalueerde opleidingen naar geëvalueerde competentiepijlers	41
Tabel 23: Positief geëvalueerde opleidingen naar geëvalueerde pijlers.....	44
Tabel 24: Negatief geëvalueerde opleidingen naar geëvalueerde competentiepijlers.....	44

LIJST MET AFKORTINGEN

- **AAMC:** Algemene arbeidsmarktcompetenties
- **BEV:** Betaald educatief verlof
- **BEC:** Beroeps- en evaluatiecommissie
- **CVO:** Centrum voor Volwassenenonderwijs
- **DWSE:** Departement Werk en Sociale Economie
- **HBO5:** Hoger beroepsonderwijs
- **LMS:** Learning management system
- **NT2:** Nederlands voor anderstaligen
- **PC:** Paritair comité
- **POP:** Persoonlijk ontwikkelingsplan
- **RVA:** Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening
- **VDAB:** Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding
- **SERV:** Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
- **STEM:** Letterwoord dat staat voor Science – Technology – Engineering – Mathematics
- **VKS:** Vlaamse Kwalificatiestructuur
- **VOC:** Vlaamse opleidingscommissie
- **VOK:** Vlaams opleidingskrediet
- **VOV:** Vlaams opleidingsverlof

LIJST MET BEGRIPPEN

- **Schooljaar:** Voor het evaluatierapport wordt op basis van schooljaren gerapporteerd. De periode loopt vanaf 1 september tot en met 31 augustus.
- **Kortgeschoolden:** Personen die niet beschikken over een diploma secundair onderwijs.
- **Middengeschoolden:** Personen die hoogstens beschikken over een diploma secundair onderwijs.
- **Hooggeschoolden:** Personen die beschikken over een diploma van het Vlaamse kwalificatieniveau 5, 6 of 7 (HBO5, graduaat, bachelor of master).
- **Vlaamse opleidingsincentives:** Vlaams opleidingsverlof, opleidingscheques en Vlaams opleidingskrediet

Het decreet houdende het Vlaams opleidingsverlof en diverse bepalingen betreffende het beleidsdomein Werk en Sociale Economie van 12 oktober 2018 is het resultaat van de hervorming van de Vlaamse opleidingsincentives en vormt de aanzet van dit jaarrapport. Dit decreet stelt dat het departement Werk en Sociale Economie jaarlijks een evaluatierapport bezorgt waarin nagegaan wordt in welke mate de doelstellingen zijn bereikt voor het Vlaams opleidingsverlof en of de arbeidsmarktgerichte opleidingen voldoen aan de voorwaarden.

Driejaarlijks wordt het evaluatierapport uitgebreid met volgende aspecten:

1. Een onderzoek naar de evolutie van het gebruik van het Vlaams opleidingsverlof (VOV), het profiel van de werknemers die er gebruik van maken, de noodzaak om de beoordelingscriteria aan te passen en daaraan een gekoppelde inschatting of er behoefte is aan bijsturing van de periode waarin het maximum aantal uren gebruikt kan worden, de hoogte van het maximaal aantal uren en de eventuele overdraagbaarheid van niet-opgenomen uren VOV.
2. Een onderzoek naar de inhoud van de loopbaangerichte opleidingen, de omvang en het profiel van de werknemers die er gebruik van maken, en de meerwaarde ervan voor de arbeidsmarkt.
3. Een onderzoek naar het gebruik van werkplekleren, de omvang en het profiel van de werknemers en de opleidingen die ervan gebruik maken.

Die uitgebreide evaluatie is gepland voor het evaluatierapport van schooljaar 2021-2022, omdat er pas na twee werkingsjaren voldoende data beschikbaar zijn.

De regelgeving met betrekking tot het Vlaams opleidingskrediet voorziet ook een jaarlijkse rapportering over het gebruik van de aanmoedigingspremie in het kader van het opleidingskrediet, zowel in de privésector, als in de private social profitsector, meer bepaald:

1. Een onderzoek naar de evolutie van het gebruik van de aanmoedigingspremies, het profiel van de werknemers die ervan gebruik maken, en de inhoud van de gevolgde opleidingen.
2. De budgettaire ontwikkeling van de regeling over de aanmoedigingspremie in het kader van het opleidingskrediet.

Het jaarrapport omvat twee grote onderdelen: een algemene monitoring van de Vlaamse opleidingsincentives (opleidingsverlof, opleidingscheques en opleidingskrediet) en de arbeidsmarktgerichtheid van de opleidingen.

In dit eerste jaarrapport wordt extra aandacht besteed aan de achtergrond van de hervorming en wordt de werking van de drie Vlaamse opleidingsincentives en de opleidingsdatabank toegelicht. Om de resultaten te kunnen kaderen, is die duiding immers noodzakelijk.

In het tweede deel van het jaarrapport ligt de focus op het resultaat van de eerste jaarlijkse evaluatie van de opleidingen. Het jaarrapport wordt afgesloten met conclusies en een beleidsaanbeveling omtrent het beoordelingssysteem.

1. KRACHTLIJNEN VAN DE HERVORMING

1.1. Aanleiding

Vlaanderen evolueert naar een innovatieve kenniseconomie, baanzekerheid neemt af en loopbanen worden langer. Meer dan ooit is de ontwikkeling van competenties essentieel voor de productiviteit en competitiviteit van bedrijven en de werkbaarheid en loopbaanontwikkeling van werknemers. Een gedigitaliseerde economie en andere maatschappelijke ontwikkelingen leiden ertoe dat de benodigde competenties sterk wijzigen. Technologische en wetenschappelijke kennis en een ondernemende en creatieve attitude worden steeds belangrijker. Een duurzame inzetbaarheid van werknemers op de arbeidsmarkt is slechts mogelijk wanneer ze hun competenties up-to-date houden, uitbreiden en vernieuwen. Dit vereist een beleid dat zich richt op het ontwikkelen van nieuwe- vaardigheden en het wegwerken van skills mismatches en een vernieuwd competentie-, opleidings- en onderwijsbeleid.

Als gevolg van de zesde Staatshervorming heeft Vlaanderen de bevoegdheid over diverse vormings- en opleidingsinstrumenten. Samen met de sociale partners worden de krijtlijnen van het belang van vorming en opleiding voor alle werkenden uitgetekend in het VESOC-akkoord, of het zogenoemde Guldensporenakkoord. Hierin werd de basis gelegd voor de hervorming van opleidingsincentives voor werknemers. Men streefde naar een coherent beleid rond (toekomstige) arbeidsmarktgerichte opleidingen zodat iedereen langer en met goesting aan de slag blijft. Tegelijk formuleerde het akkoord ook de ambitie om de participatie te verhogen van diegenen die minder participeren.

In antwoord op dit advies werden de globale lijnen voor de hervorming van opleidingsincentives uitgezet met drie hervormde opleidingsinstrumenten: het Vlaams opleidingsverlof, de Vlaamse opleidingscheque en het Vlaams opleidingskrediet. Het Vlaams opleidingsverlof is een incentive dat voorziet in een individueel recht voor werknemers om op eigen initiatief een opleiding te volgen en om daartoe afwezig te zijn op het werk met behoud van hun loon. Via de Vlaamse opleidingscheques kunnen werknemers de directe kosten van opleidingen terugbetaald krijgen. Met de aanmoedigingspremie Vlaams opleidingskrediet kunnen werknemers die hun loopbaan onderbreken voor het volgen van een opleiding een extra premie ontvangen bovenop de federale tegemoetkoming. Deze drie instrumenten zijn gebaseerd op dezelfde bouwstenen, wat ervoor zorgt dat het volledige opleidingsaanbod uniform en gestroomlijnd wordt.

In functie daarvan werd het opleidingsinstrumentarium grondig hervormd. Naast de meer arbeidsmarkt- en toekomstgerichte focus, vormen één generiek kwaliteitskader, één erkende opleidingsdatabank, een uniforme monitoring en evaluatie en transparantie en digitalisering, de krachtlijnen van het akkoord.

1.2. Overkoepelende bouwstenen voor Vlaamse opleidingsincentives

De voornaamste doelstelling is een aangepast en actueel opleidingsaanbod. De registraties van opleidingen zijn tijdelijk waardoor het aanbod aan opleidingen actueel en aangepast blijft aan de algemene en inhoudelijke oriëntaties. Dit betekent dat alle registraties van onbepaalde duur opgeheven worden. Wanneer het opleidingsprogramma wijzigt van een oorspronkelijk goedgekeurde opleiding, of ingeval van een negatieve evaluatie van de opleiding bij de jaarlijkse evaluatie, dient de opleidingsverstrekker de opleiding als nieuwe opleiding aan te melden ter registratie in de opleidingsdatabank.

Er zijn vijf bouwstenen om deze doelstelling te realiseren.

Een arbeidsmarktgerichte en toekomstgerichte focus

Enkel arbeidsmarkt- en toekomstgerichte opleidingen komen in aanmerking voor de nieuwe Vlaamse opleidingsincentives. Er zijn specifieke voorwaarden omtrent de minimale duur, de vorm, de kwaliteit van de dienstverlener en de inhoud van opleidingen. Alle goedgekeurde arbeidsmarktgerichte opleidingen worden verzameld in één centrale opleidingsdatabank, namelijk de opleidingsdatabank Vlaamse opleidingsincentives.

De selectie van opleidingen die aansluiten bij de doelstelling in kader van het versterken van de loopbaan en de (toekomstige) arbeidsmarkt gebeurt aan de hand van vier oriëntaties. Alle opleidingen die voldoen aan de vormelijke vereisten, zoals het aantal uur, en georganiseerd worden door een geregistreeerde dienstverlener, worden aan de hand van een puntensysteem getoetst op de vier oriëntaties.

1. De opleidingen spelen zoveel mogelijk in op de uitdagingen van de arbeidsmarkt van vandaag en die van de toekomst. Er wordt rekening gehouden met nieuwe technologische evoluties en de behoeftes van nieuwe clusters, economische speerpunten en groeisectoren.
2. De opleidingen spelen in op knelpuntkwalificaties – en competenties. De opleiding integreert nieuwe (sleutel)competenties zoals digitalisering, omgaan met nieuwe media, communicatie, werken in teamverband, enzovoort.
3. De arbeidsmarkt- en loopbaanfocus primeert. De opleidingen zijn in functie van de (toekomstige) loopbaan van werknemers en de (toekomstige) arbeidsmarkt. Hierdoor worden opleidingen die gericht zijn op een volledige heroriëntering, maar niet in functie van de loopbaan, of pure hobby-opleidingen niet opgenomen. Hetzelfde is van toepassing op bedrijfsspecifieke opleidingen. Deze vallen onder de eigen verantwoordelijkheid van de werkgever.
4. De opleidingen focussen op werknemers die een grotere afstand hebben tot de arbeidsmarkt of dreigen te hebben door onder andere opleidingsinhoud, methodieken, prijs, taalbeleid, enzovoort.

In functie van het Vlaams opleidingskrediet wordt een vijfde oriëntatie opgelegd die geldt als toelatingsvoorwaarde. De vijfde oriëntatie richt zich op opleidingen die leiden tot een eerste secundair diploma of een eerste diploma hoger onderwijs, opleidingen die leiden tot knelpuntberoepen, ondernemerschapopleidingen en opleidingen die tot een beroepskwalificatie leiden.

Een generiek kwaliteitskader en kwaliteitsborgingsysteem

Er wordt gekozen om enkel te werken met geregistreeerde dienstverleners. Dit zijn dienstverleners die voldoen aan het generieke kwaliteitskader dat wordt uitgewerkt voor alle dienstverleners binnen het beleidsveld Werk en de KMO-portefeuille. Dankzij dit kwaliteitskader weten de opleidingsverstrekkers waaraan ze zich moeten houden. De geregistreeerde en/of de inrichtende instanties staan garant voor de kwaliteitsborging van de opleidingen.

Een erkende opleidingsdatabank

Een opleidingsdatabank, beheerd door het departement Werk en Sociale Economie, die fungeert als unieke bron voor alle geregistreeerde opleidingen binnen het Vlaams gewest wat betreft de opleidingsincentives binnen het beleidsdomein Werk. Enkel de opleidingen die in deze databank opgenomen zijn, komen in aanmerking voor Vlaams opleidingsverlof, de opleidingscheques en het Vlaams opleidingskrediet. De opleidingsdatabank Vlaamse opleidingsincentives is publiek toegankelijk en is in beheer van het departement Werk en Sociale Economie.

Er zijn twee instanties die beslissen of een bepaalde opleiding opgenomen wordt in de databank, namelijk de Vlaamse opleidingscommissie en de paritair comités. Meer over de werking van deze goedkeuringsinstanties leest u in deel 2.

Naast de arbeidsmarktgerichte opleidingen, die opgenomen worden in de databank, kunnen ook loopbaangerichte opleidingen aangevat worden met gebruik van Vlaamse opleidingsincentives. Onder loopbaangerichte opleidingen worden opleidingen die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van het persoonlijk ontwikkelingsplan (POP) dat een werknemer opstelt in het kader van een loopbaanbegeleiding verstaan. Net zoals de arbeidsmarktgerichte opleidingen dienen ze te voldoen aan de vormelijke voorwaarden en aan de kwaliteitsvoorwaarde op organisatieniveau van de inrichtende opleidingsverstrekker. De loopbaangerichte opleidingen zijn echter niet noodzakelijk opgenomen in de opleidingsdatabank.

Een uniforme monitoring en evaluatie

Transparantie en een gedegen monitoring en evaluatie zijn noodzakelijk. Jaarlijks zal een evaluatierapport opgesteld worden. Dit rapport heeft enerzijds de doelstelling om na te gaan of de diverse opleidingen blijven voldoen aan de vier oriëntaties en specifieke invullingen en of de goedkeuringsinstanties deze toepassen. Anderzijds zal met het oog op beleidsevaluatie een brede monitoring opgezet worden. Indien de opleidingen niet (langer) beantwoorden aan de vooropgestelde voorwaarden, zijn bijsturingen van de opleidingen noodzakelijk want de registratie in de opleidingsdatabank wordt stopgezet. Het jaarrapport wordt overgemaakt aan de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) en de Vlaamse Regering en het Vlaams Parlement.

Transparantie en digitalisering bevorderen

Het is belangrijk dat het voor de werknemer en werkgever transparant is voor welke opleidingsincentive hij in aanmerking komt, welke hij kan combineren, waar en hoe de opleiding aangevraagd kan worden en welke vergoeding vanuit de Vlaamse overheid voorzien wordt. Daarom wordt er gefocust op het verder digitaliseren van de aanvraagprocedures van de opleidingsincentives en het behandelen van de aanvragen. Opleidingscheques worden vanaf het schooljaar 2020-2021 digitaal. Ook het uitbouwen van een opleidingsportaal dat alle informatie rond de diverse opleidingsincentives omvat en de raadpleger doorstuurt naar de juiste instantie, moet bijdragen aan de helderheid en transparantie.

DEEL 1: ALGEMENE MONITORING VLAAMSE OPLEIDINGSINCENTIVES

De algemene monitoring van de drie Vlaamse opleidingsincentives is gebaseerd op een aantal administratieve gegevensbronnen die hieronder per maatregel worden toegelicht.

Over het Vlaams opleidingsverlof wordt in dit jaarrapport beperkt gerapporteerd omdat veel gegevens nog niet beschikbaar zijn. Pas in het jaarrapport van schooljaar 2020-2021 kan een volledig zicht gegeven worden over het eerste werkingsjaar van het Vlaams opleidingsverlof.

Om zicht te krijgen op de terugbetalingsaanvragen van het Vlaams opleidingsverlof, werd gebruik gemaakt van de data OVA (= de applicatie voor het beheer van opleidingsverlof). Bij de verwerking van de terugbetalingsaanvragen worden deze verrijkt met persoons-, tewerkstellings-, ondernemings-, en opleidingsgegevens uit authentieke bronnen.

Sinds 2003 tot en met het laatste volledige schooljaar 2019-2020 is de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB) belast met de uitvoering en coördinatie van opleidingscheques. De resultaten van opleidingscheques in dit rapport zijn gebaseerd op de data die VDAB overdroeg aan DWSE zoals aangegeven in de samenwerkingsovereenkomst van 3 oktober 2019.

De dataset bevat de gegevens sinds de start van opleidingscheques. Op basis daarvan kunnen in dit rapport uitspraken gedaan worden over het aantal geïnitieerde aanvragen, goedgekeurde aanvragen, en het totaalbedrag van de opleidingscheques die werden aangevraagd doorheen het bestaan van opleidingscheques. Eveneens werden deze variabelen gebruikt ten opzichte van scholingsgraad, leeftijd en geslacht, alsook personen die behoren tot een kansengroep. Aan de hand van de data was een minimale rapportering inzake de intentie waarvoor opleidingscheques gebruikt werden mogelijk.

Voor het Vlaams opleidingskrediet werd de data voor dit rapport gegenereerd via de applicatie van aanmoedigingspremies in het beheer van DWSE. Bij de verwerking van de aanvragen in deze applicatie worden persoons-, onderbrekings-, ondernemings-, tewerkstellings- en opleidingsgegevens gebruikt.

Wat de opleidingsgegevens betreft gaat het meer specifiek over de opleidingsinstellingsgegevens, de periode, de soort opleiding en de scholingsgraad.

1. BETAALD EDUCATIEF VERLOF

De voorloper van Vlaams opleidingsverlof, het Betaald educatief verlof, is een maatregel die niet gedigitaliseerd is voor de werkgever en de opleidingsverstrekker. De werkgever dient na het schooljaar, en uiterlijk voor 31 december, een dossier in voor alle werknemers van het bedrijf die betaald educatief verlof genomen hebben. Per werknemer wordt voor iedere opleiding een aanwezigheidsattest van de opleidingsverstrekker opgenomen, samen met een infofiche en het overzicht van de opgenomen uren betaald educatief verlof. De verantwoordelijke dienst van het departement Werk en Sociale Economie heeft tot het einde van het kalenderjaar volgend op het schooljaar de tijd om alle dossiers te verwerken en de subsidie te betalen. Na de behandeling van het dossier stuurt de dienst een brief of e-mail met het resultaat van de verwerking en de subsidie per werknemer. De werkgever krijgt een maand de tijd om feedback te geven. Na verwerking van de feedback wordt een definitieve afrekening gemaakt en betaald. Gemiddeld een jaar na afloop van het schooljaar krijgt de werkgever zijn subsidie betaald.

In de loop van 2020 was de dienst dus niet enkel bezig met de implementatie van het Vlaams opleidingsverlof, maar werden de dossierbehandelaars vooral ingezet voor de dossierbehandeling van de aanvragen voor betaald educatief verlof, die betrekking hebben op schooljaar 2018-2019.

2% meer werkgevers dienden een terugbetalingsaanvraag BEV in. Het aantal goedgekeurde werknemers steeg met 1%. Het totaal aantal goedgekeurde uren betaald educatief verlof bleef gelijk. Hierdoor is het gespendeerde budget BEV voor schooljaar 2018-2019 stabiel gebleven in vergelijking met het vorige schooljaar, namelijk 65 miljoen euro.

Tabel 1: Terugbetalingsaanvragen BEV

Schooljaar	Aantal ingeschreven werkgevers	Aantal ondernemingen	% t.o.v. 2013-2014	Werknemers aangevraagd	Werknemers goedgekeurd	% t.o.v. 2013-2014	Goedgekeurd vs. aangevraagd
2013-2014	7.120	6.716	100%	51.498	50.070	100%	97%
2014-2015	7.160	6.802	101%	51.668	50.109	100%	97%
2015-2016	7.194	6.760	101%	54.168	52.173	104%	96%
2016-2017	7.056	6.633	99%	52.097	50.692	101%	97%
2017-2018	7.017	6.627	99%	51.856	49.838	100%	96%
2018-2019	7.156	6.742	101%	52.660	50.437	101%	96%

Tabel 2: Gebruikers BEV

Schooljaar	Bedrag goedgekeurd	% t.o.v. 2013-2014	Uren aangevraagd	Uren goedgekeurd	% t.o.v. 2013-2014	Goedgekeurd vs. aangevraagd
2013-2014	€ 66.013.335,75	100%	3.323.590,15	3.098.516,94	100%	93%
2014-2015	€ 65.563.896,57	99%	3.301.764,84	3.078.117,21	99%	93%
2015-2016	€ 64.748.906,81	98%	3.299.414,22	3.040.222,53	98%	92%
2016-2017	€ 66.061.370,85	100%	3.335.565,33	3.096.878,91	100%	93%
2017-2018	€ 65.200.578,85	99%	3.402.015,08	3.061.736,79	99%	90%
2018-2019	€ 65.159.869,23	99%	3.356.470,96	3.059.770,69	99%	91%

Werknemers volgen vooral opleidingen van sectorale vormingsfondsen en opleidingen van het volwassenenonderwijs. De trend van de laatste jaren waarbij het aandeel van de sectorale opleidingen toeneemt, ten koste van het aandeel van het volwassenenonderwijs zet zich ook in het schooljaar 2018-2019 voort. Ten opzichte van het voorbije schooljaar neemt het aandeel van de sectorale opleidingen met 1% verder toe en dat van de opleidingen in het volwassenenonderwijs neemt met 1% verder af. Het aandeel van de beroepsopleidingen erkend door de Vlaamse erkenningscommissie (VEC) stijgt in 2018-2019 met 2% ten opzichte van het vorige schooljaar. Het aandeel van de algemene opleidingen is dan weer met 2% gedaald.

Tabel 3: Gevolgde opleidingen in BEV

Type Opleiding	2013-2014	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019	
	# Werknemers						Aandeel
Opleidingen sectorale vormingsfondsen	16.296	18.247	18.732	19.984	20.332	21.344	40%
Volwassenonderwijs	12.461	11.041	9.827	9.025	8.511	7.929	15%
BO erkend door de Erkeningscommissie	4.445	5.886	7.437	5.643	6.854	8.193	15%
Algemene opleidingen	8.334	7.204	9.540	9.131	7.790	6.663	13%
Talen in volwassenonderwijs	5.642	5.551	5.293	5.004	4.922	4.927	9%
Middenstandsopleidingen	3.204	2.424	2.016	2.096	1.922	1.862	4%
Hoger onderwijs	1.012	888	803	879	921	1.003	2%
Landbouw	199	288	261	303	273	381	1%
Niet erkende cursussen	178	140	323	265	257	431	1%
Examens centrale examencommissie/ examencontract	144	200	250	249	195	196	0%
Mentoropleiding	441	560	452	227	399	140	0%
Erkenning verworven competenties	55	51	28	7	45	2	0%
Deeltijds kunstonderwijs	51	18	11	11	24	8	0%
VDAB/ FOREM/ BXL-Formation/ Arbeitsamt	28	40	16	23	46	37	0%
Totaal	52.490	52.538	54.989	52.847	52.491	53.116	100%

De top 3 van sectoren waartoe werknemers die gebruik maakten van BEV in 18-19 behoren:

- PC 111 (metaalsector): 12% van alle aanvragen
- PC 330 (gezondheidssector): 10% van alle aanvragen
- PC 200 (aanvullend PC voor de bedienden): 8% van alle aanvragen

Sinds het schooljaar 2017-2018 is PC 200 in opmars en heeft het PC 124 (bouwsector) en PC 126 (houtsector) ingehaald.

Naar jaarlijkse gewoonte zijn de meeste gebruikers mannen (64%) en zijn het vooral arbeiders (59%) die gebruik maken van het BEV.

2. VLAAMS OPLEIDINGSVERLOF

In dit onderdeel wordt een overzicht gegeven van het aantal terugbetalingsaanvragen ingediend voor het schooljaar 2019-2020 en de fase waarin ze zich bevinden. Het type opleidingsverstrekkers en opleidingen waar VOV het meest voor wordt gebruikt, wordt eveneens in kaart gebracht.

2.1. Algemeen

Het Vlaams opleidingsverlof voorziet in een individueel recht voor werknemers uit de privé sector om op eigen initiatief erkende opleidingen te volgen en om daartoe op het werk afwezig te zijn met behoud van hun (begrensd) loon.

Jaarlijks kan een werknemer maximum 125 uur opleidingsverlof spenderen. Het aantal uren wordt pro rata de tewerkstellingsbreuk toegekend aan werknemers, op voorwaarde dat ze minstens halftijds werken en op basis van het aantal uur dat de werknemer daadwerkelijk in de les was. Voor opleidingen waar geen aanwezigheid vereist is, wordt gewerkt met een forfait. Voor de opgenomen uren

opleidingsverlof wordt er na de opleiding of per kwartaal een terugbetaling van de loonkost, forfaitair en geplafonneerd, voorzien aan de werkgever.

Opleidingsverlof focust zich voornamelijk op kortere opleidingen die combineerbaar zijn met een job, en waarvoor een kortere afwezigheid op het werk te verantwoorden is.

Een belangrijke doelstelling van de hervorming is administratieve vereenvoudiging: opleidingsverlof maakt gebruik van zoveel mogelijk **authentieke bronnen**, zodat de administratieve last voor de werkgever en opleidingsverstrekker minimaal wordt. Daarnaast wordt een snellere betaling dan bij Betaald Educatief Verlof beoogd.

Concreet worden bij opleidingsverlof volgende operationele stappen voorzien:

- Binnen de 3 maand na de start van de opleiding dient de werkgever een terugbetalingsaanvraag in via het digitale WSE-loket. Daarin meldt hij welke opleiding de werknemer gaat volgen met vermelding van start- en einddatum en het aantal ingeschreven uren of studiepunten.
- Het departement behandelt de aanvraag en beslist of deze in aanmerking komt voor een terugbetaling.
- Daarna moet de werkgever ieder kwartaal de opgenomen uren VOV registreren in DmfA.
- De opleidingsverstrekker laadt in het WSE-loket, uiterlijk een maand na de opleiding, aanwezigheidsattesten op. Voor opleidingen uit het regulier aanbod van onderwijs wordt de informatie uit de centrale databanken gehaald.
- Het departement haalt ieder kwartaal alle gegevens op uit de verschillende databanken (opgenomen uren VOV in DmfA en aanwezige uren in de les of eindbeoordeling volgens aanwezigheidsattesten) en combineert deze met elkaar om te bepalen op welk subsidiebedrag de werkgever recht heeft. Daarna volgt een schooljaarafrekening in het eerste kwartaal van het jaar dat volgt op het schooljaar, waarin alle mutaties uit de verschillende bronnen, alsook de input uit de centrale databanken van onderwijs verwerkt worden.

Het goedkeurings- en betalingsproces verliep tijdens dit opstartjaar van het Vlaams opleidingsverlof niet volgens dit scenario. Aanvragen automatisch verrijken met de nodige authentieke bronnen (DmfA, Dimona, Rijksregister, KBO) en aanwezigheidsattesten is complex en vraagt meer tijd dan ingeschat.

De 10 controles die bepalen of een terugbetalingsaanvraag ontvankelijk en geldig is, zijn sinds 10 juli 2020 operationeel en toegepast op de nieuwe aanvragen. Op basis van de feedback van de werkgevers werd de werkwijze gefinetuned.

Eenmaal stabiel werden die controles toegepast op alle voor 10 juli ontvangen terugbetalingsaanvragen, zodat de werkgevers een beslissing kregen, of het dossier werd in wacht gezet, omdat er geen inschrijving was voor minimum 32 uur opleiding of nog geen definitieve conclusie over het persoonlijk maximum (het maximum aantal uur VOV waarop een werknemer recht heeft voor een schooljaar). Op 29 oktober was de achterstand qua beslissen weggewerkt.

Werkgevers hebben uitzonderlijk de mogelijkheid om terugbetalingsaanvragen voor opleidingen die startten in schooljaar 2019-2020 in te dienen tot eind 2020. Ondanks alle communicatie over de wijzigingen, zijn die nog niet tot alle werkgevers doorgedrongen. Een aantal werkgevers zit nog in “BEV-modus” en dacht er pas na het schooljaar aan om een terugbetalingsaanvraag in te dienen, in plaats van binnen de 3 maanden na de start van de opleiding. Het directiecomité besliste om tijdens het eerste werkingsjaar van het opleidingsverlof flexibel om te springen met alle deadlines omwille van de opgelopen IT-vertraging alsook de onvertrouwdheid met de nieuwe administratieve procedures.

De rapportering over opleidingsverlof in dit jaarrapport heeft enkel betrekking op de informatie van de goedgekeurde dossiers. Gegevens over de subsidiebetaling voor schooljaar 2019-2020 zullen in het

volgende jaarrapport opgenomen worden. De jaarafrekening van schooljaar 2019-2020 kan pas gemaakt worden eenmaal de DmfA van het derde trimester van 2020 ter beschikking is, namelijk in februari 2021.

2.2. Aantal terugbetalingsaanvragen

Voor schooljaar 2019-2020 werden 94.613 terugbetalingsaanvragen ingediend. Daarvan werden 52.436 dossiers goedgekeurd, afkomstig van 6.011 werkgevers, voor 39.736 werknemers. 40.424 dossiers zijn nog in behandeling: 36.146 dossiers zijn nog in onderzoek: ofwel omdat ze apart niet voldoen aan de minimum voorwaarde van 32 uur of omdat er nog geen eindconclusie is met betrekking tot het persoonlijk maximum (= aantal uur dat de werknemer recht heeft op VOV voor dat schooljaar).

Na het afsluiten van de periode om terugbetalingsaanvragen in te dienen, wordt gecontroleerd of er dossiers samengevoegd kunnen worden om toch aan de minimum voorwaarde te voldoen. Als dat het geval is, worden ze alsnog goedgekeurd. In totaal werden 1.753 terugbetalingsaanvragen geannuleerd.

Tabel 4: Terugbetalingsaanvragen ingediend voor schooljaar 2019-2020 (situatie op 5/11/2020)

Status	Fase	Aantal terugbetalingsaanvragen	Aantal werkgevers	Aantal werknemers	Aantal uren ingeschreven	Aantal studiepunten ingeschreven	Aantal opleidingen
Aanvraag in Behandeling	In onderzoek	36.146	1.587	13.900	383.716	704	1.568
	Manueel te onderzoeken	450	143	278	14.697	1.206	164
	Voorlopig geweigerd	3.828	671	2.043	150.408	12.138	1.118
Goedgekeurd	In behandeling	52.436	6.011	39.736	3.232.237	229.464 (=920.000 uren VOV)	4.621
Totaal		92.860	8.412	55.957	3.781.058	243.512	7.471
<i>BEV-gemiddeld</i>	<i>Betaald</i>		6.700	50.000	3.000.000		

In BEV werd er gemiddeld per schooljaar 3 miljoen uren vergoed, voor 50.000 unieke werknemers, werkzaam bij 6.700 unieke werkgevers. De goedgekeurde VOV-terugbetalingsaanvragen hebben betrekking op minder werkgevers en werknemers dan bij BEV, maar er zijn nog 13.900 werknemers van 1.587 werkgevers met een terugbetalingsaanvraag in onderzoek. Ongeveer twee derde daarvan zal doorstromen naar een goedgekeurde terugbetalingsaanvraag. Het aantal uren waarvoor de werknemers ingeschreven zijn, plus het aantal studiepunten (4 uur VOV per studiepunt, goed voor 917.856 uren VOV) wijzen in eerste instantie op een grotere benutting.

Er moet echter rekening gehouden worden met de gewijzigde werkwijze: van een retro actieve BEV-dossierbehandeling naar een pro actieve terugbetalingsaanvraag. De grote onbekende is hoeveel van de ingeschreven uren of studiepunten effectief recht zullen geven op VOV. Nieuw in de regelgeving is immers dat het recht op VOV pas verworven is indien er deelgenomen wordt aan de eindbeoordeling, als die er is. In BEV werden de aanwezige uren vergoed. 56% van de goedgekeurde dossiers betreft een opleiding met een eindbeoordeling, goed voor 2,1 miljoen uren.

Momenteel beschikt het Departement Werk en Sociale Economie nog niet over de statistische persoonsgegevens van de werknemers (bv geslacht, leeftijd, nationaliteit,...). Er kan wel in kaart gebracht worden voor welke opleidingen ze ingeschreven zijn.

2.3. Oorsprong opleidingsaanbod

36% van de werknemers waarvan de terugbetalingsaanvraag al werd goedgekeurd, volgt een opleiding die werd geregistreerd in de opleidingsdatabank omwille van een erkenning in het kader van BEV. 28% volgt een opleiding bij een Centrum voor volwassenenonderwijs en 8% volgt een opleiding van het hoger onderwijs. 16% volgt een opleiding die gegeven wordt door een organisatie die gemandateerd is door een werknemersorganisatie. 5% van de werknemers volgt een ondernemerstraject bij de Syntra VZW en 7% volgt een nieuw geregistreerde opleiding in de opleidingsdatabank.

Tabel 5: Gevolgde opleidingen naar oorsprong opleidingsaanbod

Oorsprong opleidingsaanbod	Aantal terugbetalingsaanvragen	Aandeel in goedgekeurde terugbetalingsaanvragen
BEV-erkende opleidingen (excl. regulier aanbod publieke opleidingsverstrekkers)	18.673	36%
Centra voor volwassenenonderwijs	14.213	28%
Gemandateerd door werknemersorganisaties	8.359	16%
Hoger onderwijs	4.331	8%
Nieuw aangemelde opleidingen in opleidingsdatabank	3.582	7%
Ondernemertrajecten Syntra VZW	2.445	5%
Totaal	51.603	100%

De voornaamste opleidingsverstrekkers, die geen deel uitmaken van het regulier aanbod van de publieke opleidingsverstrekkers (hoger onderwijs, volwassenenonderwijs en de Syntra VZW) en de door de werknemersorganisaties gemandateerde vormingsinstellingen, zijn sectorale vormingsinstellingen, zoals INOM (5,8%), Woodwise (3,3%), Constructiv (2,9%), Cobot (1,6%) en Limtec+ (0,4%). De sectorale vormingsinstellingen nemen 14% van de gevolgde opleidingen voor hun rekening, gevolgd door grote werkgevers die een eigen vormingsaanbod hebben voor hun werknemers en klanten. Deze groep is voor 5,2% vertegenwoordigd. Daarnaast zijn er vele opleidingsverstrekkers die zich met hun opleidingen eerder richten op algemene arbeidsmarktcompetenties. Het navormingsaanbod van het hoger onderwijs wordt ook gesmaakt.

2.4. Type opleidingen

Er werd in kaart gebracht welke opleidingen uit het hoger onderwijs, de centra voor volwassenenonderwijs en van de andere opleidingsverstrekkers het meest gevolgd werden. De cijfers weerspiegelen het divers opleidingsaanbod dat wordt gevolgd met VOV.

In het hoger onderwijs zijn de verschillende verpleegkundige opleidingen de absolute leider (898 terugbetalingsaanvragen in totaal), gevolgd door de verschillende leerkrachtopleidingen (620 terugbetalingsaanvragen in totaal). Samen zijn ze goed voor een derde van de cursisten die met VOV een opleiding hoger onderwijs volgen.

In de centra voor volwassenenonderwijs zijn Nederlands voor anderstaligen (NT2) met 2.551 terugbetalingsaanvragen (5%), Frans 1.530 terugbetalingsaanvragen (3%) en basis ICT-opleidingen 1.203 terugbetalingsaanvragen (2,3%) de grote slokop qua deelnemersaantallen.

In het overige opleidingsaanbod is de invloed van 2020, een jaar waarin sociale verkiezingen plaatsvonden, merkbaar. Leren samenwerken in team (4,3%) en administratieve en commerciële vaardigheden voor de klantendienst (3,8%) bij diverse opleidingsverstrekkers worden het meest gevolgd.

Tabel 6: Top 20 opleidingen die niet tot het regulier aanbod van onderwijs behoren

Opleidingsnaam	Aantal terugbetalingsaanvragen ¹	Aandeel in goedgekeurde terugbetalingsaanvragen
Teamdialoog (35u)	1.917	3,7%
Essentiële administratieve en commerciële vaardigheden voor klantendienst	1.474	2,8%
Rechten en plichten van de werknemer	859	1,6%
operator - 120u	421	0,8%
Het proces van sociale verkiezingen 2020	402	0,8%
Opleidingen voor magazijnfuncties / Bestuurder transportmiddelen	381	0,7%
Vorming sociale verkiezingen ervaren kandidaten 2020	341	0,7%
Basisopleiding mee rijden met ervaren chauffeur 76 u	319	0,6%
Werk en werknemer	303	0,6%
Werkplekleren in de private bewaking	301	0,6%
Teamdialoog	299	0,6%
Vaardigheden contactcenter medewerkers	292	0,6%
Efficiënt digitaal (samen)werken in de cloud met Office 365	259	0,5%
Fundamentele bedrijfsvaardigheden voor Klantendienst en eerstelijnsleidinggevenden	232	0,4%
Competentieversterkende opleiding consulenten werkloosheid	210	0,4%
Bestuurder Transportmiddelen	209	0,4%
4-daags vormingspakket voor het verpleegkundig personeel	205	0,4%
Loonfiscaliteit	202	0,4%
Eenvoudige content aanmaken	195	0,4%
Vorming sociale verkiezingen nieuwe kandidaten 2020	193	0,4%

Als algemene conclusie kunnen we toch wel stellen dat er een heel divers opleidingsaanbod is in de opleidingsdatabank, en dat van die diversiteit gebruik gemaakt wordt: algemene arbeidsmarktcompetenties, beroepsspecifieke opleidingen, basiscompetenties ze worden allemaal gevolgd.

¹ Het aantal goedgekeurde terugbetalingsaanvragen (dossiers) voor de opleiding voor schooljaar 2019-2020. Stand van zaken op 30/10/2020

3. OPLEIDINGSCHQUES

Voor opleidingscheques wordt een overzicht gegeven van het aantal aanvragen, goedgekeurde aanvragen en het bedrag waarvoor opleidingscheques aangevraagd werd. Deze variabelen komen terug in vergelijkingen met bepaalde profielkenmerken van de werknemers die gebruik maken van opleidingscheques. Aangezien schooljaar 2019-2020 het laatste jaar was dat de opleidingscheques uitgegeven werden door VDAB sluiten we dit tijdperk af met een globaal overzicht van 17 jaar opleidingscheques.

Er kan slechts beperkt inzicht verschaft worden in het soort opleidingen waarvoor opleidingscheques gebruikt worden: VDAB maakte enkel een opdeling in grote categorieën die weinig inhoudelijke meerwaarde bieden. Vanaf schooljaar 2020-2021 zal het dankzij de koppeling met de opleidingsdatabank mogelijk zijn om dieper in te zoomen op het soort opleidingen dat gevolgd wordt met een opleidingscheque en kan ook de relatie met het gebruik van andere opleidingsincentives in kaart gebracht worden.

Algemene krijtlijnen van de maatregel: Tot 31 augustus 2020 werd de opleidingscheque uitgegeven door VDAB in samenwerking met Edenred. De gegevens voor schooljaar 2019-2020 hebben betrekking op de uitgifte door VDAB via het platform Mijn Loopbaan.

3.1. Algemeen

De opleidingscheque is een betaalmiddel waarmee de werknemer zijn persoonlijk aandeel in de directe kosten van de opleiding, zoals het inschrijvingsgeld, het cursusmateriaal of boeken, kan betalen.

Per schooljaar kan een werknemer, indien deze geen recht heeft op een verhoogde tegemoetkoming, een opleidingscheque aankopen van maximaal € 250. Daarvan betaalt de werknemer de helft zelf, de Vlaamse overheid betaalt de andere helft.

Er gelden enkele voorwaarden om opleidingscheques te kunnen aankopen en te gebruiken. Alle werknemers werkzaam in de privé sector of publieke sector komen in aanmerking. De werknemer woont in Vlaanderen of het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, of de werknemer woont in een lidstaat van de EU of EER, maar is tewerkgesteld in Vlaanderen of het Brussels hoofdstedelijk Gewest of de werknemer woont in Wallonië maar heeft gebruikgemaakt van de intramobiliteit in de EU en werkt in Vlaanderen of het Brussels hoofdstedelijk Gewest.

Als kort- of middengeschoolde werknemer kunnen er opleidingscheques aangekocht en gebruikt worden voor alle opleidingen die geregistreerd zijn in de opleidingsdatabank, alsook voor loopbaangerichte opleidingen. Een hooggeschoolde werknemer kan enkel opleidingscheques gebruiken voor het volgen van loopbaangerichte opleidingen.

In bepaalde gevallen geeft de scholingsgraad en/of de opleiding die men wenst te volgen recht op een verhoogde tegemoetkoming. Zo worden werknemers zonder een diploma secundair onderwijs vrijgesteld van het persoonlijk te betalen aandeel van de opleidingscheque. Dit is het geval wanneer de kort- of middengeschoolde werknemer kiest voor een opleiding 'basisgeletterdheid', 'rekenvaardigheid', 'ICT-vaardigheden', of 'Nederlands voor anderstaligen', of een onderwijskwalificatie niveau 4. Nieuw sinds 1 september 2019 is dat het toepassingsgebied voor de verhoogde tegemoetkoming uitgebreid is met opleiding die leiden tot een knelpuntberoep of een beroepskwalificatie niveau 4.

Werknemers zonder een diploma hoger onderwijs die een opleiding volgen die leidt tot een graduaats- of bachelorsdiploma, kunnen een opleidingscheque van maximaal € 500 aankopen. De werknemer betaalt de helft, net zoals de Vlaamse overheid.

Opleidingscheques worden sinds 1 september 2020 aangevraagd bij het departement Werk en Sociale Economie via het WSE-loket waarin een digitaal aanvraagformulier beschikbaar is. Wanneer de aanvraag werd goedgekeurd, zal Edenred, de uitgever van de opleidingscheque, een betaalverzoek voor de individuele bijdrage verzenden naar de werknemer. Na het ontvangen van de betaling bezorgt Edenred de digitale opleidingscheque aan de werknemer. Vervolgens kan de werknemer de cheque ter waarde van € 250, of maximaal van 500€, gebruiken voor de opleiding in functie waarvan de cheque werd aangekocht.

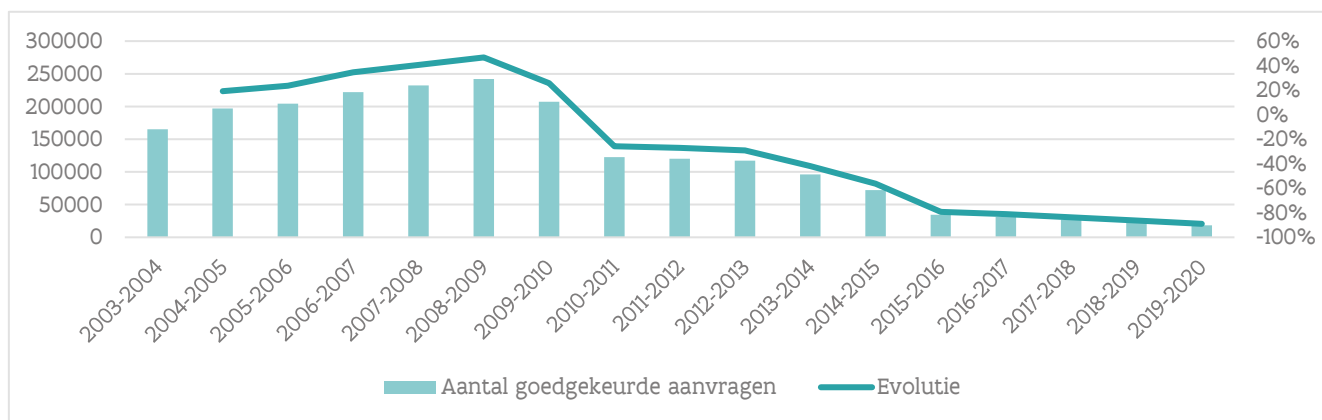
3.2. Aantal aanvragen en nominale waarde opleidingscheques

De maatregel opleidingscheques bestaat reeds sinds 2003. Drie keer werd een substantiële wijziging aangebracht in het toepassingsgebied van de opleidingscheque.

1. In 2010 werden opleidingscheques gekoppeld aan het opleidingsaanbod voor betaald educatief verlof.
2. In 2015 werd het gebruik beperkt tot kort- en middengespoolden. Hierdoor kunnen hogeschoolden enkel nog opleidingscheques aankopen wanneer de opleiding opgenomen is in hun POP.
3. Sinds het schooljaar 2019-2020 moeten de opleidingen opgenomen zijn in de opleidingsdatabank Vlaamse opleidingsincentives om opleidingscheques te kunnen aankopen, met uitzondering van de loopbaangerichte opleidingen.

Sinds het gehele bestaan van de opleidingscheque, gaande van schooljaar 2003-2004 tot en met 2019-2020, werden er 2.371.578 aanvragen ontvangen², waarvan 2.131.619 aanvragen effectief werden goedgekeurd³ (90%). In het schooljaar 2019-2020, werden er 19.028 aanvragen ontvangen waarvan er 18.156 werden goedgekeurd (95%). 2019-2020 heeft het laagste aantal goedgekeurde aanvragen sinds het bestaan van opleidingscheques. De evolutie in het aantal aanvragen, unieke klanten en het bedrag aan aangekochte opleidingscheques kent een dalende trend en is voornamelijk te verklaren door de bijstellingen aan de reglementering.

Figuur 1: Evolutie van het aantal goedgekeurde aanvragen voor opleidingscheques

* Schooljaar 2003-2004 wordt als referentiejaar gebruikt.

Over de totale periode werd er voor € 300.683.995 opleidingscheques aangekocht. Het gemiddeld bedrag voor de aankoop van opleidingscheques voor de gehele bedraagt € 141,1. In het schooljaar 2019-2020 bedroeg dit € 3.460.545, met een gemiddelde aankoopprijs van € 190,6. De dalende trend betreffende het aantal aanvragen, vertaalde zich ook in een afname van het bedrag waarvoor opleidingscheques werden

² VDAB gebruikt voor een ontvangen aanvraag de term 'geïnitieerde aanvraag' en wordt gedefinieerd als een geregistreerde aanvraag, onafhankelijke van latere annulatie/weigering/terugboeking.

³ Dit verwijst naar een openstaande gehonoreerde aanvraag. Het betreft de som van alle gehonoreerde (goedgekeurde aanvragen) en openstaande aanvragen. Bij de rapportering over aantallen werd overeengekomen de cijfers van de openstaande gehonoreerde aanvragen te gebruiken.

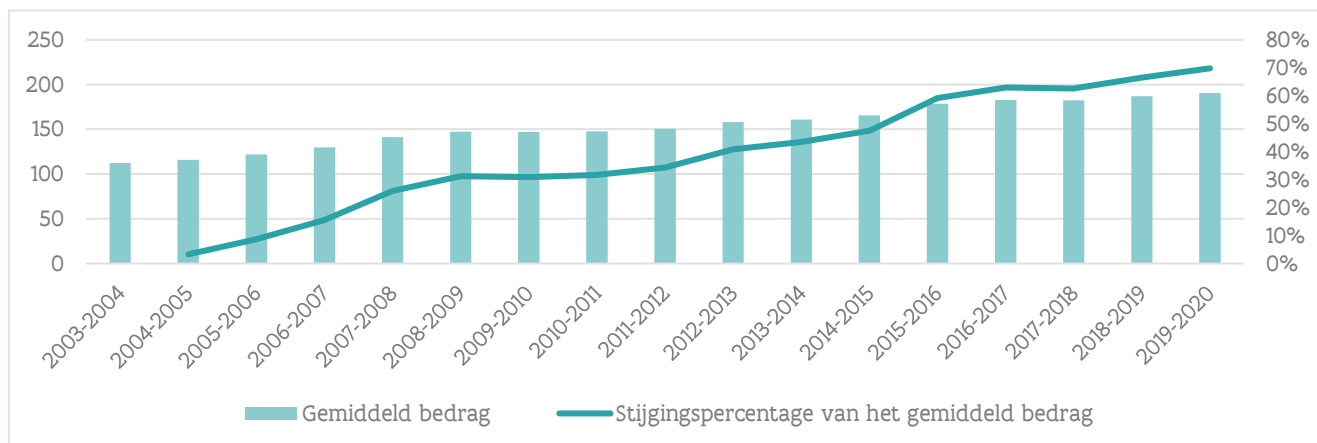
aangekocht. In tegenstelling tot de afname in het aantal aanvragen en het totaalbedrag voor opleidingscheques, is er een stijging in het gemiddeld bedrag per aangekochte opleidingscheque. Ten opzichte van 2003-2004 steeg het gemiddeld bedrag in 2019-2020 met 70%.

Tabel 7: Aantal aanvragen naar bedrag aankoop opleidingscheques per schooljaar

Schooljaar	Aantal goedgekeurde aanvragen	Evolutie* aantal aanvragen	Nominale waarde opleidingscheques in euro	Gemiddeld bedrag in euro
2003-2004	165.107		18.532.140	112,2
2004-2005	196.949	23%	22.831.165	115,9
2005-2006	204.259	34%	24.912.955	122,0
2006-2007	222.207	56%	28.828.150	129,7
2007-2008	232.206	77%	32.835.250	141,4
2008-2009	242.200	93%	35.675.630	147,3
2009-2010	207.320	64%	30.466.780	147,0
2010-2011	122.500	-2%	18.107.270	147,8
2011-2012	120.250	-2%	18.122.955	150,7
2012-2013	117.189	0%	18.520.860	158,0
2013-2014	96.060	-17%	15.469.985	161,0
2014-2015	72.087	-36%	11.930.940	165,5
2015-2016	34.295	-67%	6.124.905	178,6
2016-2017	31.083	-69%	5.684.615	182,9
2017-2018	27.097	-73%	4.946.650	182,6
2018-2019	22.654	-77%	4.233.200	186,9
2019-2020	18.156	-81%	3.460.545	190,6
Eindtotaal	2.131.619		300.683.995	141,1

* Schooljaar 2003-2004 wordt als referentiejaar gebruikt.

Figuur 2: Evolutie van het gemiddeld bedrag aankoop opleidingscheques

VDAB bezorgde de financiële gegevens betreffende opleidingscheques voor het schooljaar 2019-2020. De Vlaamse overheid investeerde een subsidiebedrag van €1.996.576,71. Eveneens keerde de Vlaamse overheid € 163.240,46 uit in kader van de verhoogde tegemoetkoming.

De voorbije jaren was er een systematische daling in het gebruik van de opleidingscheques. Er wordt geen verdere afname verwacht, alsook geen toename door de bijsturingen in de regelgeving. Vermoedelijk heeft Covid19 in het schooljaar 2019-2020 slechts een beperkte impact gehad op het inschrijvingsgedrag voor opleidingen en de aankoop van opleidingscheques. De systematische trend, waarbij inschrijvingen voor

opleidingen voornamelijk gebeuren in september en januari, was immers al voorbij. Vermoedelijk is de invloed van de pandemie op het aantal inschrijvingen zichtbaar in het schooljaar 2020-2021.

3.3. Profielkenmerken

Voor de gehele periode is de verdeling van aanvragers volgens geslacht en scholing niet gelijk verdeeld. 47% van het totaal aantal aanvragen is van hooggeschoolde werknemers en 39% van middengeschoolden. Het aandeel van kortgeschoolden (15%) is het kleinst.

De hervorming van 2015 heeft die verhouding compleet bijgestuurd: het toepassingsgebied voor hooggeschoolden werd verengd tot loopbaangerichte opleidingen. In de cijfers van het schooljaar 2019-2020 hebben kort- en middengeschoolden 90% aandeel in het aantal goedgekeurde aanvragen. Wel spenderen midden- en hooggeschoolden gemiddeld meer aan een opleidingscheque. Vermoedelijk volgen hooggeschoolden duurdere opleidingen ten opzichte van kort- en middengeschoolden.

Tabel 8: Aantal aanvragen en bedrag naar scholingsniveau schooljaar 2003-2004 t.e.m. 2019-2020

Scholing en geslacht	Aantal goedgekeurde aanvragen	Percentage goedgekeurde aanvragen	Bedrag aankoop opleidingscheques in euro*	Gemiddeld bedrag
Hooggeschoold	993.895	47%	139.768.225	141
Man	334.591	16%	49.366.600	
Vrouw	659.304	31%	90.401.625	
Middengeschoold	822.366	39%	119.266.460	145
Man	368.040	17%	55.766.300	
Vrouw	454.326	21%	63.500.160	
Kortgeschoold	315.358	15%	41.649.310	132
Onbekend	1	0%	30	
Man	161.256	8%	22.553.845	
Vrouw	154.101	7%	19.095.435	
Eindtotaal	2.131.619	100%	300.683.995	141

* Noot: Dit zijn de nominale bedragen van de aangekochte opleidingscheques.

Vrouwen kopen meer opleidingscheques dan mannen. Het onderscheid is vooral opvallend bij de hooggeschoolden. Bijna dubbel zoveel hooggeschoolde vrouwen kopen een opleidingscheque aan. Over de gehele periode hebben vrouwen (60%) het grootste aantal goedgekeurde aanvragen voor opleidingscheques. Het verschil tussen beiden neemt sinds het schooljaar 2014-2015 af.

Tabel 9: Verdeling naar scholingsgraad schooljaar 2019-2020

Scholing	Aantal goedgekeurde aanvragen	Bedrag aankoop opleidingscheques in euro*	Gemiddeld bedrag in euro
Hooggeschoold	1.892	402.285	213
Middengeschoold	12.288	2.344.795	191
Kortgeschoold	3.976	713.465	179
Eindtotaal	18.156	3.460.545	191

* Noot: Dit zijn de nominale bedragen van de aangekochte opleidingscheques.

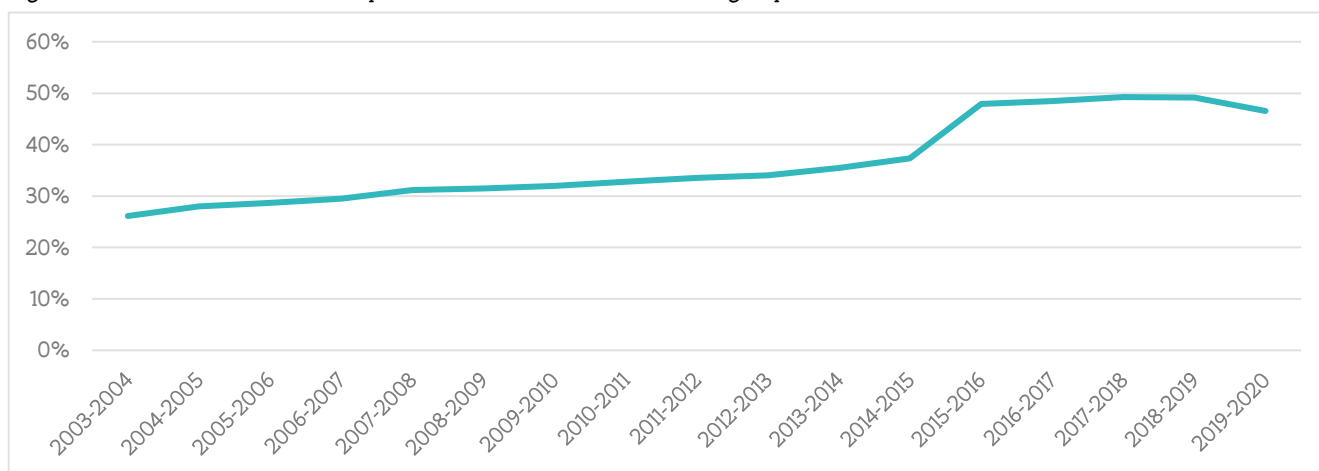
Opleidingscheques worden in elke leeftijdscategorie gebruikt. Op basis van de gehele periode komen de meeste aanvragen (N=2.313.619) van 25-29-jarigen (18%), gevolgd door 30-34-jarigen (14%). Werknemers jonger dan 20 jaar (0,8%) en 55-plussers (7%) hebben het laagste aantal goedgekeurde aanvragen.

Ten opzichte van het schooljaar 2003-2004 stijgt in elke leeftijdscategorie het aantal goedgekeurde aanvragen tot en met het schooljaar 2009-2010. Vanaf het schooljaar 2010-2011 daalt het aandeel van elke leeftijdscategorie ten opzichte van het referentiejaar, met uitzondering van de leeftijdscategorie 55 en ouder. Het aantal goedgekeurde aanvragen in deze leeftijdscategorie blijft stijgen tot en met schooljaar 2014-2015. We zien ook dat de afname van het gebruik van opleidingscheques kleiner is in de leeftijdscategorie 50-plus. Vermoedelijk heeft dat te maken met het feit dat het aandeel hooggeschoolden daar lager is en/of dat de deelname van oudere werknemers aan opleiding globaal is toegenomen.

Uit de analyse van schooljaar 2003-2004 tot en met 2019-2020 blijkt 32% van de goedgekeurde aanvragen (N=2.313.619) te komen van personen die behoren tot een kansengroep⁴. Het aandeel van deze groep neemt mogelijks toe sinds de aanpassing van de regelgeving in 2015: hooggeschoolden komen enkel nog maar in aanmerking voor opleidingscheques voor het volgen van loopbaangerichte opleidingen. Hierdoor nam het relatief aandeel van de kansengroepen toe met 11% in het schooljaar 2015-2016 ten opzichte van het voorgaande schooljaar.

Figuur 3: Evolutie van het aandeel personen behorend tot een kansengroep

3.4. Type opleiding

Bij de aankoop van een opleidingscheque in Mijn Loopbaan⁵ diende de werknemer enkel de categorie van een specifieke opleiding (technische opleiding, taalopleiding, informatica of bureautica, andere, loopbaangerichte opleiding) die gevolgd wordt met gebruik van opleidingscheques aan te duiden. De koppeling met de opleidingsdatabank is in werking sinds het schooljaar 2020-2021.

VDAB maakte een opdeling naar enkele categorieën van opleidingen waarvoor opleidingscheques gebruikt werden van 2003-2004 tot en met 2018-2019. 21% van opleidingscheques wordt gebruikt voor het volgen van een taalopleiding en 18% voor een informatica of bureautica opleiding. 11% van de goedgekeurde aanvragen voor opleidingscheques wordt besteed in functie van een technische opleiding. 44% van de opleidingscheques wordt besteed aan de categorie 'Andere'. 4% wordt gebruikt voor het volgen van bedrijfseconomische opleidingen, 1% in kader van opleidingen voor het aanleren van administratieve taken en 1% in functie van loopbaangerichte opleidingen.

⁴ VDAB onderscheidt 4 kansengroepen: personen van allochtone origine; kortgeschoolden; personen met een arbeidshandicap; ouderen (55-plussers).

⁵ Het persoonlijk digitaal account waardoor vacatures op maat ontvangen kunnen worden, cv gepubliceerd wordt, opleidingen gevolgd kunnen worden, loopbaancheques – tot voor kort opleidingscheques – besteld kunnen worden, de zoektocht naar werk/loopbaan gemonitord wordt.

Informatica of bureautica opleidingen zijn gedaald met 14% in 2018-2019 ten opzichte van 2003-2004. De technische opleidingen zijn met 4% gestegen en opleidingen voor administratieve taken zijn met 2% gestegen. Het gebruik van opleidingscheques voor taalopleidingen blijft doorheen de schooljaren populair en kent een stijgende evolutie tot 2013-2014, maar is sinds 2014-2015 terug aan het afnemen. Deze afname is te verklaren door de wijziging van de regelgeving die impact heeft op taalopleidingen. Door de koppeling aan het Vlaams opleidingsverlof in plaats van BEV komen taalopleidingen die geen basiscompetenties⁶ zijn niet langer in aanmerking voor opleidingscheques. Taalopleidingen zoals bijvoorbeeld Spaans en Italiaans komen hierdoor niet meer in aanmerking terwijl deze vaak werden gevolgd met opleidingscheques. Op basis van de gehele periode wordt 1% van de opleidingscheques gebruikt voor het volgen van een opleiding in kader van loopbaanbegeleiding.

4. VLAAMS OPLEIDINGSKREDIET

In dit onderdeel wordt een overzicht gegeven van het aantal unieke personen en goedgekeurde aanvragen, de verdeling naar onderbrekingspercentage, enkele profielkenmerken van gebruikers van het Vlaams opleidingskrediet, zoals geslacht, scholingsgraad, de woonplaats, alsook het aandeel van alleenstaanden ten opzichte van het aantal aanvragen. De resultaten zijn gebaseerd op data gaande van het schooljaar 2016-2017 tot en met 2019-2020.

Sinds de hervorming van het Vlaams opleidingskrediet in 2019 wordt ook de scholingsgraad van gebruikers van Vlaams opleidingskrediet bijgehouden, alsook het type opleiding dat gevolgd wordt. Ten slotte wordt een vergelijking gemaakt tussen de vooropgestelde verwachtingen aangaande de hervormingen van het Vlaams opleidingskrediet en het eerste werkingsjaar.

4.1. Algemeen

Sinds 2002 voorziet de Vlaamse overheid een aanmoedigingspremie bij het nemen van tijdskrediet met motief opleiding (federale aangelegenheid). Deze werd omgevormd tot het Vlaams opleidingskrediet. Met ingang van 1 september 2019 worden de regels voor de toekenning van de Vlaamse aanmoedigingspremie opleidingskrediet afgestemd op het nieuwe stelsel van Vlaams opleidingsverlof en de opleidingsdatabank voor Vlaamse opleidingsincentives (hierna: opleidingsdatabank).

Werknemers kunnen hun loopbaan onderbreken voor het volgen van een opleiding via tijdskrediet. Hiervoor krijgt de werknemer van de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (RVA) een onderbrekingsuitkering voor de volledige duur van de loopbaanonderbreking. Een werknemer kan door middel daarvan enerzijds tijd creëren om de opleiding te volgen, anderzijds wordt een financiële tegemoetkoming ter compensatie van het gederfde loon voorzien. Voor werknemers tewerkgesteld in het Vlaams gewest in de privé sector of private social profit⁷ kent de Vlaamse overheid een extra aanmoedigingspremie toe ter aanvulling op de RVA-premie. De aanmoedigingspremie voor het volgen van een opleiding, het opleidingskrediet, is één van de instrumenten die de Vlaamse overheid inzet om de participatie aan opleiding bij werknemers te stimuleren. De aanvraag wordt schriftelijk ingediend bij het departement Werk en Sociale Economie, nadat het tijdskrediet met motief opleiding werd verkregen bij RVA.

Om recht te hebben op het Vlaams opleidingskrediet, moet er aan een aantal voorwaarden voldaan zijn. Allereerst dient RVA goedkeuring te geven om tijdskrediet op te nemen voor het volgen van een opleiding.

⁶ Basiscompetenties m.b.t. taalopleidingen verwijst naar opleidingen Nederlands, Frans, Engels en Duits tot en met niveau B1 volgens het Europees Referentiekader voor Talen.

⁷ De organisaties moeten ofwel behoren tot de Vlaamse gezondheids- en welzijnssector en Vlaamse subsidies ontvangen ofwel tot de Vlaamse socio-culturele sector behoren. De meeste organisaties die behoren tot de paritaire comités 318.02, 319.01, 329.01, 327.01 en 331 voldoen aan deze voorwaarden.

Op federaal niveau komen enkel opleidingen die minstens 360 uren tellen of 27 studiepunten op jaarbasis bevatten, in aanmerking voor tijdskrediet met motief opleiding.

Bijkomend moet de opleiding opgenomen zijn in de opleidingsdatabank Vlaamse opleidingsincentives en is ze ofwel onderwijs- of beroepskwalificerend, of gericht op het aanleren van een knelpuntberoep of past de opleiding in een ondernemerschapstraject. Ook loopbaangerichte opleidingen geven recht op opleidingskrediet.

Kort- en middengeschoolden kunnen opleidingskrediet aanvragen voor alle vermelde opleidingen. Hooggeschoolden kunnen enkel voor loopbaangerichte opleidingen opleidingskrediet nemen.

De Vlaamse aanmoedigingspremie kan aangevraagd worden voor dezelfde periode als de periode die wordt toegekend door de RVA. Het tijdskrediet met motief opleiding van RVA kan zowel met als zonder de onderbrekingsuitkering opgenomen worden. Enkel werknemers met de onderbrekingsuitkering kunnen de Vlaamse premie toegekend worden.

De Vlaamse overheid betaalt de premie maandelijks uit. Tabel 10 geeft een overzicht van de bedragen van de aanmoedigingspremie, die afhankelijk zijn van het tewerkstellingspercentage. Alleenstaanden ontvangen een maandelijkse toeslag van € 50,79 bruto (€ 45,20 netto) bovenop de vermelde bedragen.

Tabel 10: Gesubsidieerde bedragen van de aanmoedigingspremie in de privé sector en private social profit sinds 1 maart 2020

U werkte in het jaar voor uw onderbreking	U werkt tijdens uw onderbreking	Bruto maandelijkse premie in euro	Netto maandelijkse premie in euro
Minimaal 75%	0%	577,95	514,38
Minimaal 75%	50%	306,13	272,46
Minimaal 50%	0%	306,13	272,46
Tussen 20 en 50%	0%	171,6	152,72
Minimaal 75%	80%	171,6	152,72

4.2. Aantal aanvragen en goedgekeurde dossiers

Het toepassingsgebied van de Vlaamse private social profit is kleiner dan dat van de privé sector. Dit verklaart het verschil in het aantal unieke aanvragers⁸ en het aantal goedgekeurde dossiers tussen de privé sector en de private social profit gedeeltelijk.

Opmerkelijk is de stijgende evolutie van de aantallen in de privé sector. In het schooljaar 2019-2020 is het aantal unieke personen met 17% gestegen en het aantal goedgekeurde dossiers met 40% ten opzichte van het schooljaar 2016-2017. Dit in tegenstelling tot de private social profit die een daling kent: het aantal unieke personen is in het schooljaar 2019-2020 met 33% gedaald, alsook het aantal goedgekeurde dossiers (-22%) ten opzichte van het referentieschooljaar 2016-2017.

⁸ Een werknemer kan meerdere dossiers hebben omwille van diverse redenen. Indien het tijdskrediet in blokken wordt aangevraagd (bv. per 3 maand) dan zorgt dit voor meerdere dossiers per persoon. Een andere reden is dat een werknemer die bijvoorbeeld een bachelor volgt van drie jaar, drie dossiers heeft. Een werknemer kan ook meerdere opleidingen combineren om het minimale aantal uur opleidingskrediet te halen.

Tabel 11: Evolutie aantal unieke personen en goedgekeurde dossiers per sector

Schooljaar	Privé sector				Private Social profit			
	Aantal personen	Evolutie*	Goedgekeurde dossiers	Evolutie*	Aantal personen	Evolutie*	Goedgekeurde dossiers	Evolutie*
2016-2017	230		429		86		156	
2017-2018	232	1%	438	2%	66	-23%	132	-15%
2018-2019	262	14%	509	19%	76	-12%	144	-8%
2019-2020	270	17%	599	40%	58	-33%	122	-22%

* Schooljaar 2016-2017 wordt als referentiejaar gebruikt.

Bij de hervorming van de Vlaamse opleidingskrediet werd uitgegaan van een stijging met 43% in het aantal dossiers in de privé sector. Dit enerzijds door het verhogen van de aanmoedigingspremies, inclusief Vlaams opleidingskrediet, en het optrekken van de maximum onderbrekingsduur van 2 jaar naar 3 jaar, in combinatie met een lager aantal uren opleidingsverlof die een werknemer kan krijgen voor het volgen van een knelpuntopleiding. Anderzijds door het invoeren van de mogelijkheid om 1/5e tijdscrediet te nemen met een Vlaamse aanmoedigingspremie van € 171,6 (plus € 50,79 voor een alleenstaande).

Deze prognose werd grotendeels gerealiseerd.

Voor de private social profit werd een stijging met 50% verwacht van het aantal goedgekeurde dossiers, waardoor er op jaarbasis 290 dossiers zouden goedgekeurd worden. Er wordt in de private social profit een dalende trend vastgesteld, zowel in het aantal unieke personen als in het aantal goedgekeurde dossiers. Op basis van het eerste werkingsjaar, kunnen er echter nog geen conclusies getrokken worden.

4.3. Profielkenmerken

Het opleidingskrediet wordt voornamelijk gebruikt door vrouwen. Deze trend geldt voor de gehele te rapporteren periode en in beide sectoren.

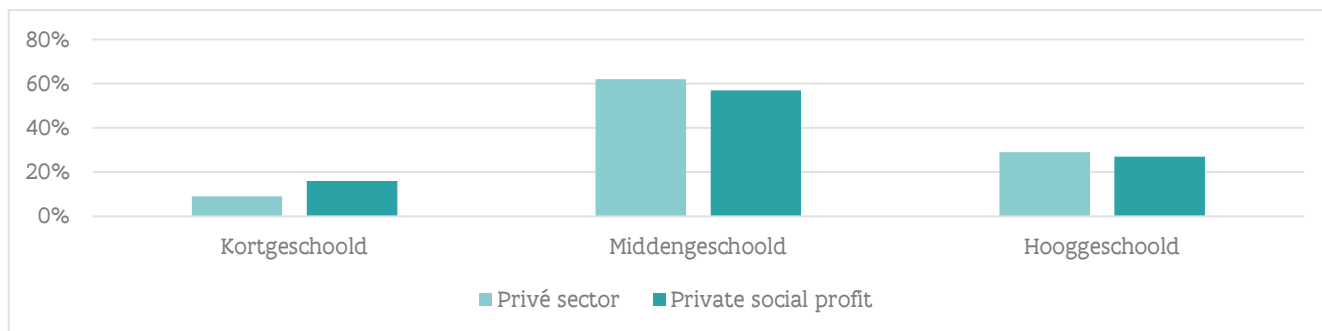
Tabel 12: Verdeling naar geslacht

Schooljaar	Privé sector		Private social profit	
	Man	Vrouw	Man	Vrouw
2016-2017	31%	69%	10%	90%
2017-2018	32%	68%	15%	85%
2018-2019	32%	68%	15%	85%
2019-2020	37%	63%	16%	84%

De scholingsgraad wordt sinds het schooljaar 2019-2020 bijgehouden. Wat betreft de scholingsgraad is er weinig verschil tussen de privé sector en de private social profit sector. In beide sectoren is het aandeel van middengeschoolde gebruikers (privé sector 62%; private social profit 57%) van Vlaams opleidingskrediet het grootst. In onderstaande figuur is zichtbaar dat kortgeschoolden (privé sector 9%; private social profit 16%) ondervertegenwoordigd en middengeschoolden oververtegenwoordigd zijn. Enerzijds is het mogelijk dat kortgeschoolden in mindere mate hun weg vinden naar systemen van loopbaanonderbreking, anderzijds kunnen zij – meer dan hoger geschoolde werknemers – drempels ervaren om de aanmoedigingspremie aan te vragen. Daarnaast komen kortgeschoolden voor heel wat opleidingen niet in aanmerking die middengeschoolden wel kunnen volgen met opleidingskrediet, omdat ze niet over een diploma secundair onderwijs beschikken.

Ondanks het aanpassen van de regelgeving waarbij hogeschoolden enkel in aanmerking komen indien het volgen van de opleiding past binnen het POP, is nog steeds 1/3 van de aanvragers van het Vlaams opleidingskrediet hogeschoold.

Figuur 4: Verdeling naar scholingsgraad (schooljaar 2019-2020)

In de verdeling naar leeftijd is meer dan de helft van de aanvragers tussen de 30 en 40 jaar oud. Er wordt een afname vastgesteld voor de leeftijdscategorie 25-29 jarigen. Het gebruik van opleidingskrediet in de leeftijdscategorieën 45 en ouder blijft continu zeer klein in beide sectoren. Opleidingskrediet is een maatregel voor werknemers die zich willen herscholen en een tweede carrière beginnen: dit gebeurt meestal nadat men reeds enkele jaren actief was op de arbeidsmarkt en vóór de leeftijd van 40 jaar.

Tabel 13: Verdeling naar leeftijd

Schooljaar	Privé sector								Private social profit							
	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55+	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55+
2016-2017	1%	27%	38%	26%	5%	2%	1%	0%	1%	17%	38%	27%	10%	6%	1%	0%
2017-2018	2%	19%	34%	29%	13%	2%	1%	0%	2%	26%	36%	21%	5%	7%	1%	2%
2018-2019	1%	17%	46%	25%	10%	1%	0%	0%	1%	15%	39%	24%	15%	2%	3%	1%
2019-2020	1%	11%	47%	31%	8%	1%	1%	0%	0%	12%	33%	32%	20%	1%	2%	0%

De regelgeving voorziet een extra premie voor alleenstaanden⁹ bovenop de aanmoedigingspremie, ongeacht het onderbrekingspercentage. Het aandeel van alleenstaanden dat gebruik maakt van het Vlaams opleidingskrediet was dalend, maar ten opzichte van de voorgaande schooljaren is er in 2019-2020 een toename. Bij de hervorming van het Vlaams opleidingskrediet werd een stijging van dit aandeel verwacht, maar niet meer dan proportioneel. Deze stijging kan verklaard worden door de verhoging van de aanmoedigingspremie.

Tabel 14: Aandeel alleenstaanden van totaal aantal goedgekeurde dossiers per schooljaar

Schooljaar	Privé sector	Private social profit
2016-2017	13%	13%
2017-2018	8%	8%
2018-2019	8%	4%
2019-2020	11%	10%

⁹ U woont alleen; ofwel samenwonend met minstens 1 kind dat recht geeft op kinderbijslag. Als u bijvoorbeeld 4 inwonende kinderen hebt, van wie er 3 werken en nog 1 ten laste is, kan kunt u de verhoging als alleenwonende krijgen.

Door de hervorming is het sinds 2019-2020 mogelijk om 1/5 onderbreking te nemen met gebruik van de aanmoedigingspremie. Dit is zichtbaar in de cijfers vanaf het schooljaar 2019-2020. Zowel in de privé sector (13%) als private social profit (8%) wordt gebruik gemaakt van deze mogelijkheid. Deze evolutie werd verwacht en wordt beschouwd als een positieve evolutie: de werknemer is minder afwezig op de werkvloer om een opleiding te volgen dankzij de mogelijkheid om 1/5 onderbreking te nemen. Aangezien er een groter inkomensverlies is bij volledig tijdskrediet, is de werknemer meer geneigd om het tijdskrediet te beperken, zowel in de tijd als in omvang.

Tabel 15: Verdeling naar onderbrekingspercentage

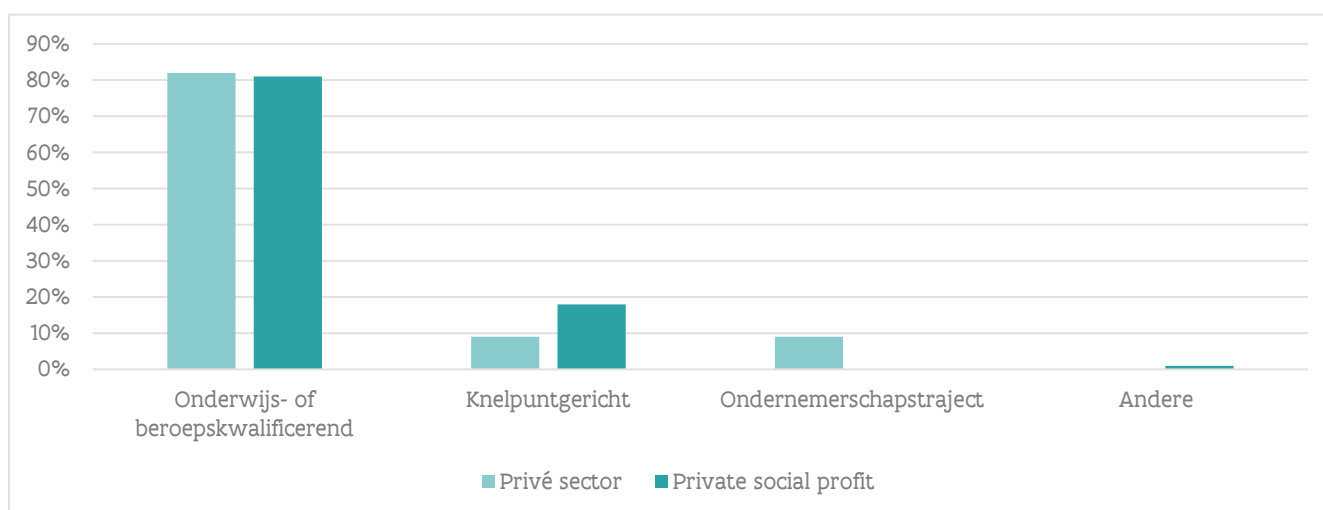
Schooljaar	Privé sector			Private social profit		
	Voltijds	Halftijds	1/5 ^{de}	Voltijds	Halftijds	1/5 ^{de}
2016-2017	59%	41%	0%	66%	34%	0%
2017-2018	68%	32%	0%	61%	39%	0%
2018-2019	66%	34%	0%	53%	47%	0%
2019-2020	56%	31%	13%	59%	33%	8%

4.4. Type opleiding

Vlaams opleidingskrediet wordt grotendeels aangevraagd voor het volgen van een onderwijs- of beroepskwalificerende opleiding (82%). Er is geen noemenswaardig verschil tussen de privé sector en de private social profit. Gezien de criteria waaraan opleidingen moeten voldoen, zijn de meeste opleidingen die in aanmerking komen voor Vlaams opleidingskrediet onderwijsopleidingen. In de privé sector wordt de aanmoedigingspremie ook nog gebruikt voor knelpuntgerichte opleidingen (9%) en ondernemerschapstrajecten (9%). In de private social profit is 18% van de goedgekeurde aanvragen voor het volgen van een knelpuntgerichte opleiding.

Belangrijk bij de interpretatie van deze gegevens is dat het type opleiding dat gevolgd wordt met gebruik van Vlaams opleidingskrediet eenmalig werd meegeteld per dossier. Concreet, een opleiding verpleegkunde is zowel een onderwijskwalificerende als knelpuntgerichte opleiding. Deze wordt uitsluitend meegerekend onder het type 'onderwijs- of beroepskwalificerend'. De knelpuntgerichte opleidingen omvatten voornamelijk CVO-opleidingen en ondernemerschapstrajecten voornamelijk opleidingen georganiseerd door Syntra VZW's.

Figuur 5: Type van de gevolgde opleiding in schooljaar 2019-2020 Deel 2: Arbeidsmarktgerichte opleidingen

DEEL 2: ARBEIDSMARKTGERICHTE OPLEIDINGEN

1. HET BEOORDELINGSSYSTEEM

De eerste bouwsteen van de hervorming is een arbeidsmarktgerichte en toekomstgerichte focus. Dat krijgt vooral vorm door de selectie van opleidingen aan de hand van vier oriëntaties. Deze vier oriëntaties zitten vervat in een beoordelingssysteem (schematische voorstelling in figuur 6) zoals wettelijk bepaald in het Besluit van de Vlaamse Regering betreffende het Vlaams opleidingsverlof van 21 december 2018 en gespecificeerd in Ministerieel besluit van 8 februari 2019. Omdat het Ministerieel besluit nog teveel marge voor interpretatie laat voor het beoordelen van opleidingen, werd op 19/07/2019 de eerste handleiding gepubliceerd. De ervaringen na 9 maanden beoordelen van opleidingen om een advies te formuleren ter voorbereiding van de VOC werden verwerkt in een update van de handleiding die door het directiecomité op 18/03/2020 werd goedgekeurd en sinds april 2020 gehanteerd wordt. Voor personeelsleden van het Departement Werk en Sociale Economie geldt dit als dienstorder. Door het hanteren van dit beoordelingssysteem komen alle beoordelaars onafhankelijk tot eenzelfde conclusie met betrekking tot de arbeidsmarktgerichtheid van een opleiding.

Op basis van dit beoordelingssysteem en de uitgewerkte handleiding worden de opleidingen geëvalueerd ter registratie in de opleidingsdatabank en bij de jaarlijkse evaluatie.

Een opleiding is arbeidsmarktgericht als ze tot één van volgende competentiegroepen behoort:

1. Basiscompetentie: de competentie die relevant is voor alle werkenden en cruciaal is om inzetbaar te zijn in de huidige en toekomstige arbeidsmarkt. Ze verkleint de afstand tot de arbeidsmarkt;

De opleiding voldoet aan minstens één van de volgende voorwaarden:

- a) ze is gericht op basisgeletterdheid, rekenvaardigheid en/of ICT-basisvaardigheid;
- b) ze betreft een opleiding Nederlands, Frans, Duits of Engels, die geënt is op het Europees Referentiekader voor Talen en leidt tot de verwerving van het niveau B1 of lager van het Europees Referentiekader voor Talen en is onderhevig aan extern toezicht op het kwaliteitsniveau van de opleiding;
- c) ze betreft een opleiding Nederlands voor anderstaligen.

2. Beroepsspecifieke competentie: de theoretische kennis en/of de praktische kennis en vaardigheid die in een bepaald (vak)technisch gebied nodig is om de kerntaken van een functie of beroep uit te oefenen;

De opleiding voldoet aan minstens één van de volgende voorwaarden:

- a) ze is gericht op het aanleren van competenties die deel uitmaken van een knelpuntberoep zoals gepubliceerd in de lijst van knelpuntenberoepen op de VDAB-website;
- b) ze is gericht op het aanleren van technologische, technische, exact-wetenschappelijke of wiskundige kennis en de toepassing ervan in beroepen. STEM-opleidingen en zorg STEM-opleidingen die gepubliceerd worden op de onderwijskiezer website voldoen aan deze voorwaarde.
- c) ze speelt in op een toekomstig sectoraal tekort aan competenties aangetoond door een competentieprognose uitgevoerd volgens de methodiek van het VLAMT (Vlaams Arbeidsmarktonderzoek voor de toekomst) of door een op wetenschappelijk verantwoorde, onderbouwde en aantoonbare wijze;
- d) ze leidt tot een wettelijk verplicht attest of certificaat dat in België vereist is voor de uitoefening van een beroep.

3. Algemene arbeidsmarktcompetentie: de competentie die bijdraagt tot het goed functioneren van alle werkenden op de huidige en de toekomstige arbeidsmarkt, over de grenzen van statuten, functies, organisaties en sectoren heen.

De opleiding voldoet aan minstens drie van de volgende voorwaarden:

- a) ze is gericht op de competentiepijler 'communicatie en samenwerking', en leidt tot de volgende competentie: effectief en efficiënt uitwisselen van informatie in een werkcontext. Hieronder wordt verstaan taalopleidingen specifiek gericht op een werkcontext en opleidingen rond persoonlijke interactie (mening uiten, omgaan met andere culturen, assertiviteit, omgaan met conflicten, onderhandelen en werken in teams);
- b) ze is gericht op de competentiepijler 'sociaal overleg en arbeidsverhoudingen in de onderneming', en leidt tot de volgende competentie: op een actieve en democratische manier kunnen deelnemen aan sociaal overleg. Hieronder wordt verstaan een opleiding rond sociaal overleg, sociale wetgeving, het proces van sociale verkiezingen en het functioneren van de sociaal overlegorganen de ondernemingsraad en het comité voor preventie en bescherming op het werk;
- c) ze is gericht op de competentiepijler 'omgaan met informatie', en leidt tot de volgende competentie: kritisch en systematisch kunnen opzoeken, verwerken en gebruiken van relevante informatie. Hieronder wordt verstaan een opleiding rond het gericht opzoeken van informatie, het gebruik van kantoor software, het verwerven van inzicht in de bediening, mogelijkheden en beperkingen van technologie en rond het evalueren van de betrouwbaarheid van informatiebronnen;
- d) ze is gericht op de competentiepijler 'ontwikkelingspotentieel', en leidt tot de volgende competentie: kunnen identificeren en benutten van mogelijkheden om als werkende het eigen functioneren op de arbeidsmarkt te blijven verbeteren. Hieronder wordt verstaan een opleiding over competentiegericht denken, het omgaan met feedback, het leren uit ervaring, over het kennismanagement en kennisoverdracht en het leren omgaan met een veranderende omgeving;
- e) ze is gericht op de competentiepijler 'ondernemingszin en ondernemerschap', en leidt tot de volgende competentie: kunnen ontwikkelen en vertalen van ideeën naar producten of diensten en naar activiteiten om de werking van de organisatie te optimaliseren. Hieronder wordt verstaan een opleiding financieel, economisch en juridisch inzicht (financiële analyse en marketing), HR-management (werving en selectie, leiderschap en coachen, opleidingen plannen), werkorganisatie (projectmanagement, productiviteit en zelfsturing) en ethisch en duurzaam ondernemen.

Figuur 6: Schematische voorstelling beoordelingssysteem

Basiscompetenties				
Pijler 1	Opleiding gericht op basisgeletterdheid, rekenvaardigheden en/of ICT-basisvaardigheden			
Pijler 2	Opleiding betreft een taalopleiding (Nederlands, Frans, Duits, Engels) t.e.m. Europees referentiekader B1, extern kwaliteitstoezicht			
Pijler 3	Nederlands voor anderstaligen			
Beroepsspecifieke competenties				
Pijler 1	Aangeleerde competenties maken deel uit van een knelpuntberoep			
Pijler 2	Aangeleerde competenties maken deel uit van een STEM of STEM zorg-opleiding			
Pijler 3	Opleiding speelt in op een toekomstig tekort aan competenties volgens een prognose/onderzoek/... van de sector			
Pijler 4	Opleiding leidt tot een attest of certificaat nodig voor de uitoefening van een beroep			
Algemene arbeidsmarktcompetenties (minimum 3)				
<p>Communicatie en samenwerking</p> <p><i>Het effectief en efficiënt uitwisselen van informatie in werkcontext</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ talen binnen professionele context (ERK B2 of meer)) ☐ Persoonlijke interactie Vb. opleiding gericht op <ul style="list-style-type: none"> • Mening uiten • Omgaan met andere culturen • Assertiviteit • Omgaan met conflicten • Onderhandelen • Werken in teams 	<p>Sociaal overleg en arbeidsverhoudingen</p> <p><i>Op een actieve en democratische manier deelnemen aan sociaal overleg</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Basis sociaal overleg ☐ Sociale wetgeving ☐ Proces sociale verkiezingen ☐ Functioneren van overlegorganen <ul style="list-style-type: none"> • Ondernemingsraad • Comité voor preventie en bescherming op het werk 	<p>Omgaan met informatie</p> <p><i>Het kritisch en systematisch kunnen opzoeken, verwerken en gebruiken van relevante informatie</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Gericht informatie opzoeken ☐ Gebruik van kantoorsoftware (type Word, Excel, PowerPoint) ☐ Inzicht in de bediening, mogelijkheden en beperkingen van technologie (ICT) ☐ De betrouwbaarheid van informatiebronnen kunnen evalueren 	<p>Ontwikkelingspotentieel</p> <p><i>Magelijkheden identificeren en benutten om als werkende het eigen functioneren op de arbeidsmarkt te blijven verbeteren</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Competentiegericht denken ☐ Omgaan met feedback ☐ Leren uit ervaring ☐ Kennismanagement en kennisoverdracht ☐ Leren omgaan met een veranderende omgeving (cf. flexibiliteit) 	<p>Ondernemerszin en ondernemerschap</p> <p><i>Ideeën ontwikkelen en vertalen naar producten of diensten + activiteiten om de werking van de organisatie te optimaliseren</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Innovatie en anders organiseren ☐ Financieel, economisch en juridisch inzicht <ul style="list-style-type: none"> • Financiële analyse • Marketing • ... ☐ HR-management: <ul style="list-style-type: none"> • Werving en selectie • Leiderschap, coachen • Opleidingen plannen • ... ☐ Werkorganisatie <ul style="list-style-type: none"> • Projectmanagement • Productiviteit • Zelfsturing ☐ Ethisch en duurzaam ondernemen

Naast opleidingen die arbeidsmarktgericht zijn op basis van bovengenoemde competentiegroepen, worden ook opleidingen die leiden tot het behalen van een diploma als arbeidsmarktgericht beschouwd. Het gaat over opleidingen die leiden tot onderstaande diploma's:

1. een eerste diploma van secundair onderwijs;
2. een eerste diploma gegradueerde;
3. een eerste bachelordiploma;
4. een eerste masterdiploma;
5. een eerste beroepskwalificatie van hoogstens niveau 7 van de Vlaamse kwalificatiestructuur.

Het beschikken over een diploma secundair onderwijs is het minimum opleidingsniveau dat de Vlaamse Regering voor elke werknemer wenst. Iedereen die nog geen diploma secundair onderwijs heeft, kan dit

diploma behalen met gebruik van de Vlaamse opleidingsincentives. Uiteraard hoort het afleggen van examens bij de Vlaamse Examencommissie (basisonderwijs en secundair onderwijs) daar ook bij. Het beschikken over een diploma gegradueerde, bachelor of master (niveau 5-7 VKS) is een troef voor elke werknemer. Iedereen die een diploma heeft van VKS-niveau 5, 6, 7, kan een diploma van een nog niet behaald VKS-niveau 5-7 behalen met gebruik van het Vlaams opleidingsverlof.

Werknemers die nog geen beroepskwalificatie hebben behaald van een bepaald VKS-niveau, kunnen deze behalen met gebruik van de Vlaamse opleidingsincentives, inbegrepen alle deelkwalificaties die deel uitmaken van dezelfde beroepskwalificatie, alsook nieuwe deelkwalificaties van een beroepskwalificatie die de werknemer al heeft.

Het beoordelingssysteem wordt sinds 1 mei 2019 toegepast op alle nieuwe aanvragen ter registratie in de opleidingsdatabank. Het vormt ook het kader voor de instanties die zelf mogen oordelen over de arbeidsmarktgerichtheid van hun opleidingen en zelf opleidingen registreren/opladen in de opleidingsdatabank. Deze instanties zijn het Departement Onderwijs en Vorming, Syntra Vlaanderen en de gemandateerde opleidingsverstrekkers van de werknemersorganisaties (i.e. vakbonden).

De criteria arbeidsmarktgerichtheid zijn niet statisch, maar evolueren volgens de actuele situatie van de Vlaamse arbeidsmarkt. De criteria van het beoordelingssysteem liggen vast maar de toepassing ervan kan variëren in de tijd. Zo wordt bijvoorbeeld de knelpuntberoepenlijst jaarlijks geactualiseerd. In het licht van de doelstelling om een continu geactualiseerd arbeidsmarktgericht aanbod te hebben dat recht geeft op de Vlaamse opleidingsincentives, voorziet de regelgeving een jaarlijkse evaluatie van het opleidingsaanbod in de opleidingsdatabank naar aanleiding van het jaarrapport Vlaamse opleidingsincentives.

2. PROCEDURE OM EEN OPLEIDING TE REGISTREREN

De registratie van arbeidsmarktgerichte opleidingen verloopt volgens een welomschreven procedure:

1. De opleidingsverstrekker die een opleiding wenst te laten opnemen in de opleidingsdatabank meldt deze ten minste drie maanden vóór de start van de opleiding aan ter registratie.
2. Het Departement Werk en Sociale Economie (*hierna: het departement*) evalueert de aanvraag op volledigheid en verwijst deze in geval van volledigheid naar de bevoegde goedkeuringsinstantie. De aanvrager wordt in geval van een onvolledig dossier gevraagd om de ontbrekende gegevens en documenten aan te leveren binnen een termijn van dertig dagen.
3. Na een correcte en volledige aanmelding ter registratie van een opleiding, bezorgt het departement de registratie-aanvraag aan de Vlaamse Opleidingscommissie of het bevoegde paritair comité. Het departement bepaalt welke goedkeuringsinstantie bevoegd is. Beide goedkeuringsinstanties beslissen op basis van het beoordelingssysteem over de registratie-aanvragen.
4. De bevoegde goedkeuringsinstantie oordeelt over de arbeidsmarktgerichtheid van de opleiding en beslist binnen een termijn van zes weken na ontvangst van de aanmelding ter registratie of ze de registratie goedkeurt of weigert.
5. Het departement wordt schriftelijk op de hoogte gebracht van deze beslissing en registreert dit in de opleidingsdatabank. De aanvrager wordt schriftelijk op de hoogte gebracht van de beslissing.

Ingeval de opleidingsverstrekker een beslissing van de Vlaamse Opleidingscommissie of van een bevoegd paritair comité betwist, tekent hij op gemotiveerde wijze beroep aan bij de Beroeps- en Evaluatiecommissie (BEC). Meer over de Beroeps- en Evaluatiecommissie leest u in 5.2.

2.1. Goedkeuringsinstanties: Vlaamse opleidingscommissie en paritaire comités

De Vlaamse opleidingscommissie (VOC) heeft als voornaamste opdracht het oordelen of opleidingen voldoen aan de criteria vastgelegd in het beoordelingssysteem en het intrekken van opleidingen die hier niet langer aan voldoen. Daarnaast volgt de VOC de budgettaire situatie van de regeling over het Vlaams opleidingsverlof op en geeft advies over alle elementen met betrekking tot het Vlaams opleidingsverlof.

De VOC heeft na de ontvangst van een volledig en ontvankelijk registratie-aanvraag zes weken de tijd om te beslissen over het arbeidsmarktgerichte karakter van de aangemelde opleiding. Er zijn specifieke kwaliteitsvoorwaarden waar dienstverleners aan moeten voldoen alvorens zij opleidingen in de opleidingsdatabank kunnen laten registreren. Alleen opleidingen van dienstverleners die voldoen aan het kwaliteits- en registratiemodel kunnen opgenomen worden in de opleidingsdatabank. Dit is het generieke kwaliteitskader dat werd uitgewerkt voor alle dienstverleners binnen Werk en Sociale economie. De dienst gaat bij iedere aanmelding van een opleiding ter registratie na of de opleidingsverstrekker over een geldig kwaliteitslabel beschikt alvorens de registratie-aanvraag naar de bevoegde goedkeuringsinstantie door te verwijzen. Daarna worden de voorwaarden voor het registreren van de opleiding nagegaan, namelijk bevat de opleiding minstens 32 uur of 3 studiepunten.

De VOC is opgericht door de Vlaamse Regering en is samengesteld uit (1) een gelijk aantal leden van de representatieve werknemers- en werkgeversorganisaties, (2) een vertegenwoordiger van de Vlaamse minister, bevoegd voor het tewerkstellingsbeleid (3) een vertegenwoordiger van de Vlaamse minister, bevoegd voor het onderwijs (4) een voorzitter en (5) tenslotte een secretaris. Het departement is belast met het secretariaat van de Opleidingscommissie.

De VOC wordt maandelijks opgeroepen door de voorzitter. Deze laatste bepaalt op basis van de agendapunten of de vergadering fysiek doorgaat of dat er een schriftelijke procedure gevolgd wordt. Ingeval van een fysieke bijeenkomst nodigt de secretaris de effectieve en plaatsvervangende leden van de VOC minstens een week op voorhand uit per e-mail. De uitnodiging bevat de agenda van de vergadering en bijhorende documenten.

De VOC kan slechts geldig beraadslagen wanneer de voorzitter, de meerderheid van de representatieve werknemersorganisaties en de meerderheid van de representatieve werkgeversorganisaties aanwezig zijn. Bij elke vergadering wordt verslag opgemaakt, dat schriftelijk overgemaakt wordt aan alle leden, en pas definitief is na schriftelijke goedkeuring.

Paritaire comités komen in tegenstelling tot de VOC niet maandelijks samen en hebben bijgevolg meer tijd gevraagd om dossiers te behandelen. Hun regelgeving staat geen schriftelijke procedure toe om beslissingen te nemen. In functie daarvan hebben de paritaire comités een uitbreiding van de wettelijke termijn gekregen tot 9 weken om een beslissing te nemen.

Het departement bepaalt welke goedkeuringsinstantie (VOC of bevoegd paritair comité) het meest aangewezen is.

In het voorjaar 2019 werd afgesproken met de FOD WASO en de VOC om aanvragen die betrekking hebben op basiscompetenties en algemene arbeidsmarktcompetenties toe te wijzen aan de VOC. De aanvragen die neigen naar beroepsspecifieke competenties, worden doorgestuurd naar het paritair comité dat het nauwst aanleunt bij het beroep.

Wanneer het departement beslist om registratie-aanvragen door te verwijzen naar een paritair comité, stuurt ze desbetreffende aanvragen door naar FOD WASO. Deze laatste stuurt vervolgens de aanvragen door naar het bevoegde paritair comité.

Paritaire comités dienen binnen de negen weken hun beslissingen betreffende de overgemaakte dossiers te bezorgen aan het departement, die de beslissingen in de opleidingsdatabank registreert. Indien het departement geen feedback heeft ontvangen van de paritair comités na de wettelijke termijn van 9 weken, verwijst ze de aanvragen waar nog geen advies voor geformuleerd werd door naar de VOC, zodat er een beslissing genomen kan worden binnen de 3 maanden. Uitzonderlijk kan dit betekenen dat de aanvrager van de registratie niet binnen de 3 maanden een beslissing ontvangt.

De samenwerking met FOD WASO werd in december 2019 geëvalueerd. De belangrijkste bevinding was dat de paritaire comités de door hen te beslissen registratie-aanvragen niet altijd tijdig behandelen. Een tweede vaststelling was dat behandelde aanvragen niet altijd beoordeeld waren conform het beoordelingssysteem. Regelmatig gaven ze enkel het eindresultaat mee (i.e. positief of negatief), zonder motivatie. De regelgeving voorziet echter dat de motivatie bij een negatieve beoordeling noodzakelijk is. Ten gevolge van deze bevindingen besliste het departement om slechts uitzonderlijk nog dossiers door te verwijzen naar paritaire comités. Registratie-aanvragen worden sinds 2020 zoveel als mogelijk toegewezen aan de VOC. Deze komt immers maandelijks samen, wat de garantie biedt dat de aanvragen tijdig beslist worden, alsook dat het beoordelingssysteem strikt wordt toegepast.

2.1.1. Registratie-aanvragen in cijfers

Er werden in schooljaar 2019-2020 in totaal 2.274 registratie-aanvragen ingediend. Hiervan waren er 314 onontvankelijk en werden er 282 geannuleerd.. De meest voorkomende verklaring voor een onontvankelijk-beslissing is dat opleidingsverstrekkers opleidingen aanmelden die niet voldoen aan de minimale voorwaarde qua opleidingsduur (32 uur/3 studiepunten) en die geen mentoropleidingen zijn. Een andere veelvoorkomende fout die wordt gemaakt is het vergeten aanduiden van de competenties door de opleidingsverstrekkers in de registratie-aanvraag. Wanneer de aanvrager de zelfanalyse niet (correct) invult wordt de aanvraag door het systeem automatisch onontvankelijk verklaard.

Naast de onontvankelijke dossiers, werden 282 registratie-aanvragen geannuleerd. Registratie-aanvragen worden omwille van diverse redenen geannuleerd: (1) Een opleidingsverstrekker dient een registratie-aanvraag in zonder te beschikken over een kwaliteitsregistratie en onderneemt geen stappen om een kwaliteitsregistratie te bekomen na berichtgeving van het departement om zich alsnog in orde te stellen met het kwaliteits- en registratiemodel van dienstverleners binnen Werk en Sociale Economie. Een niet-geregistreerde opleidingsverstrekker kan geen opleidingen laten registreren in de opleidingsdatabank. (2) Een werkgever dient een registratie-aanvraag in, in plaats van een terugbetalingsaanvraag. (3) Een opleidingsverstrekker dient meerdere registratie-aanvragen in voor eenzelfde opleiding.

Tabel 16: Aantal geannuleerde en onontvankelijke registratie-aanvragen

Fase	Aantal dossiers
Geannuleerd	282
Onontvankelijk	314

Van de 2.274 registratie-aanvragen die in schooljaar 2019-2020 werden ingediend, waren er 1.676 ontvankelijk en werden door de goedkeuringsinstanties beoordeeld. 1.325 (79%) registratie-aanvragen werden goedgekeurd en 351 (21%) geweigerd. Een goedkeuring resulteert in een registratie van de betreffende opleiding in de opleidingsdatabank, waarna deze recht geeft op de Vlaamse opleidingsincentives. Een opsplitsing naar de goedkeuringsinstantie is niet mogelijk.

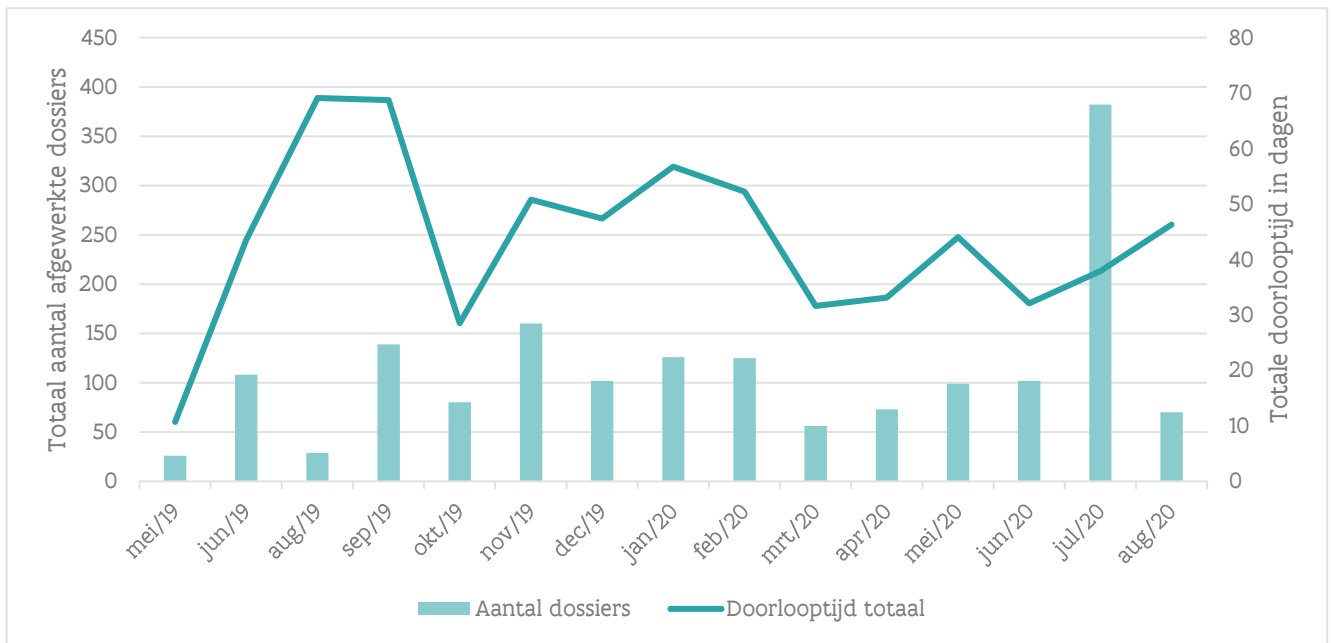

Tabel 17: Aantal besliste registratie-aanvragen (periode 1/05/2019 t.e.m. 31/08/2020)

Beslissing dossier	Aantal dossiers	Percentage
	351	21%
Geregistreerd	1325	79%
Eindtotaal	1676	100%

De norm betreffende de doorlooptijd, voor de VOC en paritair comités, voor de dossierbehandeling van registratie-aanvragen bedraagt drie maanden gerekend vanaf de indieningsdatum tot en met de goedkeuring of weigering ervan. Concreet houdt dit in dat de aanvrager binnen een termijn van 3 maanden een beslissing moet ontvangen. Volgende grafiek biedt een overzicht van de totale gemiddelde doorlooptijd van registratie-aanvragen, beslist door goedkeuringsinstanties, voor de periode van de 1 mei 2019 tot en met 31 augustus 2020.

Figuur 7: Totaal gemiddelde doorlooptijden registratie-aanvragen

Uit bovenstaande grafiek is af te leiden dat de doorlooptijd van drie maanden voor de dossierbehandeling gemiddeld genomen gerespecteerd werd. Voornamelijk in de opstartperiode liepen een aantal aanvragen vertraging op. De gemiddelde totale doorlooptijd van registratie-aanvragen bedroeg 69,1 dagen in augustus 2019 en 68,7 dagen in september 2019. De doorlooptijd kende in oktober 2019 een forse daling. Voor juli 2020 is een piek in het aantal afgewerkte dossiers waar te nemen. Deze toename in registratie-aanvragen is enerzijds het resultaat van aanmeldingen voor het nieuwe schooljaar, anderzijds van het aanmelden van opleidingen door het Franstalig onderwijs.

Het Ministerieel besluit, dat de wettelijke kwaliteitssystemen vastlegt voor de diensteverleners binnen het beleidsdomein Werk en Sociale Economie en zorgt voor een collectieve erkenning voor de Franstalige onderwijsinstellingen, werd op 17 juli 2020 ondertekend door de bevoegde minister. Hierdoor konden deze registratie-aanvragen van Franstalige onderwijsinstellingen afgewerkt worden. De algemene conclusie is dat de doorlooptijd van maximum 3 maanden voor de dossierbehandeling van registratie-aanvragen voor de te rapporteren periode gerespecteerd werd.

2.2. Beroeps-en Evaluatiecommissie

De Beroeps-en Evaluatiecommissie (BEC) is een door de Vlaamse Regering opgerichte commissie met als opdracht te beslissen over beroepen die worden ingediend tegen de beslissing van de VOC en de paritaire comités. Deze commissie is samengesteld uit een voorzitter en secretaris vanuit het departement en vijf deskundigen, aangesteld door de minister.

De BEC is, naast het beslissen over ingediende beroepen, bevoegd voor het intrekken van het recht op Vlaams opleidingsverlof van een opleiding. Artikel 6, § 2 van het decreet van 12 oktober 2018, houdende het Vlaams opleidingsverlof en diverse bepalingen betreffende het beleidsdomein Werk en Sociale Economie, beschrijft de specifieke gevallen waarin het recht van een opleiding op Vlaams opleidingsverlof kan worden ingetrokken.

Ingeval een opleidingsverstrekker een beslissing van de VOC of van een bevoegd paritair comité betwist, kan hij beroep aantekenen bij de BEC. Het beroep moet ingediend worden binnen een vervaltermijn van dertig dagen gerekend vanaf de dag na de bekendmaking van de beslissing. Ingeval een beroep ontvankelijk is, hoort de BEC zowel de opleidingsverstrekker als de betrokken goedkeuringsinstantie vooraleer ze een beslissing neemt. De BEC beslist uiterlijk zestig dagen nadat ze het beroep heeft ontvangen en stuurt de beslissing binnen een termijn van een week ter kennisgeving naar de betrokken partijen.

Tabel 18 geeft een overzicht van de beroepen die in de periode van 1 mei 2019 tot 31 augustus 2020 werden ingediend tegen de beslissing van de goedkeuringsinstanties. Er werden in totaal 39 beroepen ingediend tegen een weigering van een registratie-aanvraag door de VOC. Van de 39 beroepen waren 14 (36%) gegrond en 24 (62%) ongegrond. De gegronde beroepen (i.e. de BEC verworpt de weigering van de goedkeuringsinstantie) hebben geresulteerd in een registratie van desbetreffende opleiding in de opleidingsdatabank. De ongegronde beroepen zijn beroepen waarbij de BEC het oordeel van de betrokken goedkeuringsinstantie volgt, namelijk dat de opleiding niet arbeidsmarktgericht is. Deze ongegronde beroepen hebben niet geleid tot een registratie van desbetreffende opleidingen in de opleidingsdatabank. Eén opleidingsverstrekker heeft beroep aangetekend tegen de beslissing van de VOC en heeft dit beroep later ingetrokken. Ook in dit geval blijft de weigering van de opleiding door de goedkeuringsinstantie behouden.

Tabel 18: Aantal beroepen en beslissingen (periode 1/5/2019 t.e.m. 31/08/2020)

Beslissing beroep	Dossiers	Percentage
Geannuleerd	1	3%
Bevestiging weigering	24	62%
Verwerping weigering	14	36%
Eindtotaal	39	100%

2.3. Aanbod in de opleidingsdatabank

De opleidingen die voldoen aan de voorwaarden worden en/of blijven geregistreerd in de opleidingsdatabank. Deze opleidingen geven recht op de verschillende Vlaamse opleidingsincentives voor de deelnemers. Naast arbeidsmarktgerichte opleidingen, komen ook loopbaangerichte opleidingen in kader van het POP in aanmerking voor de Vlaamse opleidingsincentives. Deze opleidingen worden echter niet apart opgenomen in de opleidingsdatabank, maar gebundeld onder één opleidingscode om een terugbetalingsaanvraag mogelijk te maken.

Bij de aanvang van Vlaams opleidingsverlof werd niet gestart met een lege opleidingsdatabank. Als opvolger van de maatregel Betaald educatief verlof werd in de VOV-regelgeving voorzien dat alle

opleidingen die recht gaven op BEV op 1 mei 2019 nog recht geven op VOV. Ze behouden hun recht op VOV zolang ze voldoen aan de criteria, zoals vastgelegd in het beoordelingssysteem. Dit betekent dat alle BEV-erkende opleidingen voor het eerst werden geëvalueerd conform het beoordelingssysteem in functie van de opmaak van dit jaarrapport. Het resultaat van deze evaluatie is bepalend om in 2022 geregistreerd te blijven in de opleidingsdatabank.

Opleidingen worden door meerdere instanties in de opleidingsdatabank geregistreerd. Het merendeel van de opleidingen die in schooljaar 2019-2020 in de opleidingsdatabank geregistreerd waren, werd geregistreerd omdat ze erkend waren in het kader van betaald educatief verlof. Dit zijn de zogenaamde gemigreerde opleidingen (3.369). De tweede grootste groep aan opleidingen betreft het aanbod van het Vlaamse onderwijs (2.395), gevolgd door de opleidingen die geregistreerd zijn na goedkeuring door een goedkeuringsinstantie (1.325). Door de werknemersorganisaties gemandateerde opleidingsverstrekkers oordelen zoals het departement onderwijs & vorming en Syntra Vlaanderen zelf over de arbeidsmarktgerichtheid van hun aanbod en registeren de opleidingen die ze arbeidsmarktgericht achten rechtstreeks in de opleidingsdatabank. De werknemersorganisaties hebben via hun gemandateerde vormingsinstellingen 437 opleidingen in de opleidingsdatabank geregistreerd. Syntra Vlaanderen registreerde in totaal 474 opleidingen in de opleidingsdatabank. Het totaal aanbod in de opleidingsdatabank zoals hieronder getoond in het schooljaar 2019-2020 betreft zowel de actieve¹⁰ opleidingen, opleidingen die in de fase in stopzetting¹¹ staan, als de opleidingen die effectief stopgezet¹² werden in het schooljaar 2019-2020.

Tabel 19: Aanbod in de opleidingsdatabank in de periode 01/05/2019 tot 17/09/2020

Herkomst	Aantal registraties
Migratie (BEV erkende opleidingen)	3.369
Goedkeuringsinstanties (VOC/PC)	1.325
Door werknemersorganisaties gemandateerd	437
Syntra Vlaanderen	474
Vlaams onderwijs	2.395
Eindtotaal	8.000

Het aanbod in de opleidingsdatabank, werd in tabel 20 geclusterd naar het type opleidingsverstrekker. Deze indeling werd gemaakt op basis van de contactendatabank die intern gebruikt wordt om contactgegevens van opleidingsverstrekkers bij te houden om opleidingsverstrekkers informatie op maat te bezorgen. Het Vlaams hoger onderwijs is het meest vertegenwoordigd in de opleidingsdatabank met in totaal 2.501 registraties. Het hoge aantal wordt verklaard doordat iedere reguliere opleiding van het Vlaams hoger onderwijs (i.e. hogescholen en universiteiten) meerdere keren in de opleidingsdatabank wordt geregistreerd: iedere instelling die de opleiding aanbiedt, krijgt een apart registratie(nummer). Dit in tegenstelling tot de opleidingen van de centra voor volwassenenonderwijs, waar de individuele opleidingen genoteerd worden, maar niet per centrum voor volwassenenonderwijs. De sectorale opleidingsverstrekkers zijn goed vertegenwoordigd met 2.424 registraties. 347 opleidingen worden aangeboden door een werkgever die zelf opleidingsverstrekker is. Franstalige onderwijsinstellingen hebben 217 opleidingen in de opleidingsdatabank.

¹⁰ Een opleiding waarvan de registratie actief is en blijft tot nader order.

¹¹ Opleiding waarvan de registratie actief is, maar met een aangeduide datum tot wanneer deze registratie geldig is (i.e. stopzettingsdatum). Deze status kan door verschillende redenen worden toegekend: opleidingsverstrekker wil opleiding stopzetten, door een negatieve evaluatie i.k.v. de jaarlijkse evaluatie, een dubbele registratie, Opleidingen in deze fase krijgen in de opleidingsdatabank een waarschuwing met vermelding tot wanneer ze recht geven op VOI. Wanneer de stopzettingsdatum bereikt is, wordt de opleiding automatisch verwijderd uit de publieke opleidingsdatabank.

¹² Opleidingen in de fase 'in stopzetting' zijn opleidingen waarvan de stopzettingsdatum in het verleden ligt. De opleidingen zijn niet langer actief en geven bijgevolg geen recht meer op de Vlaamse opleidingsincentives. Deze zijn eveneens verwijderd uit de publieke opleidingsdatabank.

Tabel 20: Totaal aanbod in opleidingsdatabank naar type opleidingsverstrekker schooljaar 2019-2020

Type opleidingsverstrekker	Aantal registraties
Hoger onderwijs	2.501
Sectorale opleidingsverstrekkers	2.424
Restgroep opleidingsverstrekkers	691
Syntra VZW	566
Centra voor volwassenonderwijs	501
Door werknemersorganisaties gemandateerde vormingsinstellingen	443
Bedrijven waarvan opleidingen organiseren niet de kerntaak is	347
Opleidingsverstrekker met enkel taalopleidingen	267
Franstalige onderwijsinstellingen	217
Totaal	7.957*

* Noot: Situatie op 10 september 2020 wat het verschil met het aantal opleidingen in tabel 19 verklaart.

3. JAARLIJKSE EVALUATIE ARBEIDSMARKTGERICHTHEID

Jaarlijks moet het departement een evaluatie maken van de arbeidsmarktgerichtheid van de opleidingen in de opleidingsdatabank. Dit is samen met de algemene monitoring van de Vlaamse opleidingsincentives de kern van het jaarrapport. Na de publicatie van het jaarrapport worden opleidingsverstrekkers met een negatieve evaluatie op de hoogte gebracht van de negatieve evaluatie en de gevolgen ervan.

Bij een positieve evaluatie wordt de goedkeuring van de registratie van de arbeidsmarktgerichte opleiding die recht geeft op Vlaams opleidingsverlof met een jaar verlengd. De negatief geëvalueerde opleidingen verliezen van rechtswege de status van arbeidsmarktgerichte opleiding die recht geeft op Vlaams opleidingsverlof, op 31 december van het jaar na de negatieve evaluatie. De opleiding krijgt een stopzettingsdatum en wordt op die stopzettingsdatum geschrapt uit de opleidingsdatabank. Dit betekent dat de opleidingen die in dit rapport aangeduid worden als niet conform het beoordelingssysteem op 31 december 2021 uit de opleidingsdatabank verwijderd worden.

De opleidingsverstrekker krijgt door deze late stopzettingsdatum ongeveer een jaar de tijd om de opleiding inhoudelijk bij te sturen en de nieuwe opleiding aan te melden ter registratie. De opleidingsverstrekker kan beroep aantekenen bij de BEC. Als de BEC oordeelt dat de opleiding wel degelijk arbeidsmarktgericht is, dan blijft de opleiding geregistreerd in de opleidingsdatabank, ook na 31 december 2021.

3.1. Methodologie aanpak evaluatie opleidingen

De jaarlijkse evaluatie van de geregistreerde opleidingen in de opleidingsdatabank verliep in verschillende fases en werd uitgevoerd door een team van zes personeelsleden van het departement. In wat volgt wordt de aanpak van deze verschillende fases beschreven.

In een eerste fase werden de geregistreerde opleidingen van de publieke opleidingsverstrekkers samen bekeken en geëvalueerd. Het resultaat van die beoordeling heeft impact op schooljaar 20-21 omdat deze opleidingsverstrekkers zich spontaan engageerden om opleidingen die negatief geëvalueerd werden uit de opleidingsdatabank te halen in juli 2020.

In de tweede fase werd nagegaan of van de overige geregistreerde opleidingen, voornamelijk BEV-gereguleerde opleidingen, voldoende informatie beschikbaar was om de arbeidsmarktgerichtheid te evalueren. Indien dat niet het geval was, werd die informatie opgevraagd bij de opleidingsverstrekker. De regelgeving voorziet een maand tijd voor de opleidingsverstrekker om bijkomende informatie te bezorgen.

In de derde fase werden alle opleidingen op basis van de beschikbare of extra aangeleverde opleidingsinhoud geëvalueerd. Als sluitstuk was er een dubbelcheck op alle negatief geëvalueerde opleidingen. De opleidingen met opleidingsinhoud die een grondige inhoudelijke controle vereisen, omdat op basis van het onderwerp geen eenduidige conclusie kan getrokken worden, werden eveneens onderworpen aan een tweede screening. Deze controle had tot doel een uniforme besluitvorming te garanderen.

3.2. Dataset

Dit jaarrapport heeft betrekking op de opleidingen die in het schooljaar 2019-2020 in de opleidingsdatabank geregistreerd werden.

De opleidingsdatabank Vlaamse opleidingsincentives is sedert 1 mei 2019 operationeel. Alle opleidingen die op 31 augustus 2020 een actieve registratie hadden, werden beoordeeld. Op 20 oktober 2020 werd de jaarlijkse screening afgesloten en werd een stand van zaken geëxporteerd in een Excel-bestand.

In de jaarlijkse evaluatie werd het regulier aanbod van het hoger onderwijs en volwassenenonderwijs op een andere manier geëvalueerd (zie punt 3.3). Dit aanbod wordt niet meegenomen in het totaal aantal geëvalueerde opleidingen in het onderdeel 'rapportering'.

3.3. Aanpak evaluatie opleidingen

3.3.1. Fase 1: Aanbod Vlaams onderwijs en de Syntra VZW

Om een gelijke behandeling van vergelijkbare opleidingen van het Vlaams onderwijs en de Syntra VZW te garanderen vanaf het schooljaar 2020-2021, werd het volledige aanbod in samenspraak met het Departement Onderwijs en Vorming en Syntra Vlaanderen beoordeeld.

In de loop van schooljaar 2019-2020 werd het mogelijk om beroepskwalificerende trajecten te laten erkennen. Hierdoor kunnen gelijkaardige opleidingen bij onderwijs en Syntra VZW (of andere opleidingsverstrekkers) die leiden tot een beroepskwalificatie gelijk behandeld worden. Onderwijskwalificerende opleidingen die niet voldoen aan het beoordelingssysteem, maar enkel op basis van hun kwalificerend karakter geregistreerd worden, worden bij andere opleidingsverstrekkers niet erkend. Bijvoorbeeld de opleiding polyvalent administratief medewerker van CVO wordt geregistreerd in de opleidingsdatabank voor de werknemers die nog geen diploma secundair onderwijs hebben. Een gelijkaardige opleiding bij de Syntra VZW (administratief medewerker) wordt niet geregistreerd wegens niet arbeidsmarktgericht.

Met het departement Onderwijs en Vorming werd afgesproken dat de opleidingen van het hoger onderwijs niet geëvalueerd worden per opleiding, maar per studiegebied. Het is niet altijd evident om te bepalen naar welke beroepen een opleiding hoger onderwijs toeleidt. Het gaat in ieder geval niet meer om basiscompetenties. In elke opleiding hoger onderwijs worden competenties aangeleerd uit de competentiegroep algemene arbeidsmarktcompetenties, met name 'omgaan met informatie' en 'ontwikkelingspotentieel'. Echter is een derde pijler noodzakelijk om in aanmerking te komen via deze competentiegroep. Daarom werd volgende pragmatische afspraak gemaakt: een tweede opleiding hoger onderwijs kan enkel nog gevolgd worden met opleidingsincentives als de thematische vakinhoud voldoet

//

aan de overige criteria arbeidsmarktgerichtheid, dit wil zeggen ofwel de beroepsspecifieke competenties ofwel een derde competentiepijler binnen de algemene arbeidsmarktcompetenties: 'communicatie en samenwerking', 'sociaal overleg en arbeidsverhoudingen' en 'ondernemerszin en ondernemerschap'.

Volgende studiegebieden voldoen voor schooljaar 2020-2021 niet aan de hierboven vermelde redenering, en kunnen dus niet gevolgd worden door personen die al een diploma van dat VKS-niveau hebben:

- Archeologie en kunstwetenschappen
- Audiovisuele en beeldende kunst
- Geschiedenis
- Godsdienstwetenschappen, kerkelijk recht
- Muziek- en podiumkunsten
- Politieke en sociale wetenschappen
- Taal- en letterkunde
- Wijsbegeerte en moraalwetenschappen

Alle opleidingen uit andere studiegebieden kunnen door iedere werknemer gevolgd worden met recht op de Vlaamse opleidingsincentives, omdat ze voldoen aan de criteria arbeidsmarktgerichtheid.

Opleidingen van Franstalige onderwijsinstellingen worden behandeld conform de overeenkomstige Nederlandstalige opleiding.

Van het aanbod van CVO en de Syntra VZW werd eerst apart, per opleiding beoordeeld of ze arbeidsmarktgericht zijn. Om een gelijke behandeling van vergelijkbare opleidingen van de CVO's en de Syntra VZW te garanderen, gebeurde een cross check: als er van de ene instantie een opleiding geregistreerd was in de databank, die nog niet geregistreerd was bij de andere instantie, werd desbetreffende opleiding opgenomen. Omgekeerd, als er een opleiding van de ene instantie geschrapt werd, diende deze ook voor de andere instantie uit de databank te verdwijnen, met uitzondering van de onderwijs- en beroepskwalificerende opleidingen van de CVO's. Deze kunnen gevolgd worden door werknemers die nog geen diploma secundair onderwijs of een beroepskwalificatie van hoogstens niveau 7 van de Vlaamse kwalificatiestructuur hebben.

Als er geen gezamenlijk standpunt kon worden ingenomen, werd in februari 2020 de opleiding voorgelegd aan de VOC om de knoop door te hakken. Dit was het geval voor enkele opleidingen.

Dit leidde tot volgend resultaat: 87 opleidingen van de Syntra VZW worden voor schooljaar 2020-2021 niet langer opgenomen in de opleidingsdatabank. Bij CVO gaat het om 6 opleidingen. Daarnaast zijn er 63 opleidingen van het CVO geregistreerd die enkel recht geven voor werknemers die nog geen diploma secundair onderwijs hebben. Bij hoger onderwijs gaat het om een totaal van 262 opleidingen met een beperking volgens het onderwijsniveau. Deze opleidingen kunnen alleen gevolgd worden door personen die dat VKS-niveau nog niet behaald hebben.

3.3.2. Fase 2: Aanbod andere opleidingsverstrekkers (excl. onderwijs en de Syntra VZW)

Vorbereiding jaarlijkse evaluatie

Alle andere geregistreerde opleidingen maakten onderwerp uit van wat volgt als de screening voor de jaarlijkse evaluatie. Ter voorbereiding van deze screening werden enkele belangrijke kenmerken van de geregistreerde opleidingen gecontroleerd:

- Dekt de titel de lading/inhoud van de opleiding.
- Is er voldoende informatie beschikbaar om de arbeidsmarktgerichtheid te toetsen.
- Werden opleidingen meerdere keren geregistreerd in de databank met een verschillend registratienummer.

Van iedere opleidingsverstrekker werd voor zijn opleidingen nagegaan of er voldoende informatie beschikbaar was om ze te toetsen aan de criteria arbeidsmarktgerichtheid. De opleidingsverstrekkers met dossiers die onvoldoende informatie bevatten, werden gecontacteerd per mail om binnen een termijn van één maand extra informatie (bijvoorbeeld een opleidingsplan) voor de desbetreffende opleiding(en) te bezorgen. Wanneer na het verstrijken van deze periode geen informatie werd ontvangen, werd een herinneringsbrief verstuurd. Indien er geen gevolg werd gegeven aan deze vragen, werden de opleidingen geëvalueerd op basis van de beschikbare informatie.

In samenspraak met enkele opleidingsverstrekkers werd extra tijd ter beschikking gesteld om de informatie uit hun databanken te linken aan de opleidingsdatabank.

Eerste screening

Na het nagaan of alle opleidingen (exclusief onderwijs en de Syntra VZW) voldoende informatie bevatten, werden de opleidingen onderworpen aan een eerste screening. Iedere opleiding werd hierbij inhoudelijk gescreend om te beoordelen of deze behoort tot één van de drie competentiegroepen en bijgevolg haar registratie in de opleidingsdatabank kan behouden.

De eerste inhoudelijke screening van de opleidingen werd uitgevoerd door hetzelfde team als de pre-screening.

Als een opleidingsverstrekker meerdere keren met eenzelfde opleiding in de opleidingsdatabank voorkwam, werd deze gevraagd om er slechts één opleiding te behouden. Meestal ging het om BEV-gemigreerde opleidingen die ondertussen opnieuw ingediend werden. In dit geval werd de nieuwe opleiding behouden en de oude (gemigreerde) opleiding stopgezet.

Tweede screening

Om tot een gedragen evaluatie van opleidingen te komen, werd uitgegaan van een vier-ogenprincipe.

Alle opleidingen werden onderworpen aan een tweede inhoudelijke screening. Deze tweede screening varieerde qua intensiteit naargelang de competentiegroep waartoe de opleiding behoort. Opleidingen die volgens de eerste screening behoren tot de competentiegroep basiscompetenties en beroepsspecifieke competenties werden vooral beoordeeld op basis van de titel. Bij twijfel werd de opleidingsinhoud bekeken.

Opleidingen die behoren tot de competentiegroep algemene arbeidsmarktcompetenties zijn moeilijker om te beoordelen: de opleiding moet beantwoorden aan minstens 3 pijlers. Hiervoor moet de opleidingsinhoud en extra informatie grondiger geraadpleegd en nagekeken worden.

De Vlaamse opleidingscommissie heeft voor bepaalde types van opleidingen tijdelijke afspraken gemaakt omdat er niet onmiddellijk een beslissing kon genomen worden en de opleidingen relevant werden geacht voor de arbeidsmarkt. Daarom werden ze tijdelijk opgenomen in de opleidingsdatabank in afwachting van een grondiger onderzoek naar aanleiding van de jaarlijkse evaluatie. Het betreft onderstaande opleidingstypes:

- Taalopleidingen
- Opleidingen omtrent het welzijn op het werk (EHBO, ergonomie, brandpreventie, preventieadviseur)
- Coachings- en mentoropleidingen

Na een globale standpuntbepaling werd het opleidingsplan grondig bestudeerd en een beslissing genomen.

Een negatieve evaluatie van een opleiding heeft het zware gevolg dat de opleiding op 31 december 2021 verdwijnt uit de opleidingsdatabank. Daarom werden alle negatief geëvalueerde opleidingen uit de eerste screening door de meest ervaren beoordelaars nagekeken in de tweede screening.

//

4. RAPPORTERING OPLEIDINGEN UIT FASE 2

De jaarlijkse evaluatie gebeurde voor de eerste keer op de opleidingen die toegang gaven tot de Vlaamse opleidingsincentives in het schooljaar 2019-2020. Dit onderdeel van het jaarrapport geeft een overzicht van het resultaat van fase 3 van de evaluatie. Het resultaat van fase 1, de opleidingen die behoren tot het aanbod van de Syntra VZW en het Vlaams onderwijs is beschreven in 3.3.

4.1. Resultaten fase 2 jaarlijkse evaluatie schooljaar 2019-2020

Van de 5.605 opleidingen werden er in totaal 4.915 (88%) opleidingen geëvalueerd. 697 (12%) hebben geen evaluatie gekregen doordat de opleidingen reeds stopgezet waren op moment van de evaluatie. Deze fases werden toegekend alvorens ze geëvalueerd konden worden in kader van de jaarlijkse evaluatie. Opleidingen van Franstalige onderwijsinstellingen die leiden tot een diploma werden niet opnieuw geëvalueerd, daar ze via de beslissing van de VOC gelijk behandeld worden als die van het Nederlandstalig onderwijs.

Van de 4.915 geëvalueerde opleidingen werden 4.159 (85%) opleidingen positief geëvalueerd.

Bij het lezen en interpreteren van de cijfers in tabel 21 is het belangrijk te weten dat eenzelfde opleiding meerdere keren kan voorkomen in de resultaten. Bijvoorbeeld een opleiding die zowel geëvalueerd werd op de pijler knelpuntberoep, STEM-opleiding, en de pijlers 'communicatie en samenwerking' en 'ontwikkelingspotentieel', zal zowel in de totalen van de competentiegroepen 'beroepsspecifieke en/of technische competenties', als in 'algemene arbeidsmarktcompetenties' meegerekend worden, alsook in de totalen per pijler. Het is dus mogelijk dat eenzelfde opleiding gerapporteerd wordt bij meerdere competentiegroepen en competentiepijlars. Het is ook niet mogelijk om een optelsom te maken van de pijlers om aan het subtotaal van de competentiegroepen te komen. Tot slot is het niet mogelijk om de subtotaal van de competentiegroepen op te tellen om tot het totaal van de positief geëvalueerde opleidingen te komen.

Tabel 21: Positieve evaluaties naar competentiegroepen en pijlers

Jaarlijkse evaluatie resultaat criteria	Aantal opleidingen
Basiscompetenties	286
Basisvaardigheden	38
Taalopleiding	84
Nederlands voor anderstaligen	181
Specifieke beroeps-/technische competenties	3.044
Knelpuntberoep	1.931
STEM-opleiding	2.013
Toekomstig competentietekort	3
Verplicht attest/certificaat	525
Algemene arbeidsmarktcompetenties	1.163
Communicatie en samenwerking	970
Sociaal overleg	400
Omgaan met informatie	424
Ontwikkelingspotentieel	656
Ondernemerszin en ondernemerschap	848
Positief	4.159

(!) Noot: Dit is niet de som van bovenstaande subtotalen. Er kan geen optelsom gemaakt worden van de competentiegroepen- en pijlers, daar opleidingen kunnen scoren op meerdere competentiegroepen- en pijlers.

Tabel 21 geeft uitsluitend per competentiegroep-en pijler aan hoeveel opleidingen daarop gescoord hebben. In onderstaande paragrafen wordt per competentiegroep aangegeven hoeveel opleidingen binnen die competentiegroep gescoord hebben op één of meerdere pijlers.

286 opleidingen van de 4.159 positief geëvalueerde opleidingen scoorden op de competentiegroep 'basiscompetenties'. Ook in deze competentiegroep is het mogelijk dat een opleiding voldoet aan meerdere pijlers binnen en buiten dezelfde competentiegroep. Binnen deze competentiegroep zijn er 17 opleidingen die voldoen aan 2 pijlers van basiscompetenties. Al deze opleidingen voldoen zowel aan de pijler 'Taalopleiding' als aan de pijler 'Nederlands voor anderstaligen'. De 269 andere opleidingen voldeden aan één pijler van de competentiegroep 'basiscompetenties'.

3.044 opleidingen van de 4.159 positief geëvalueerde opleidingen kwamen tegemoet aan één of meerdere competenties van de competentiegroep 'beroepsspecifieke- en/of technische competenties'. 1.647 opleidingen scoorden op 1 pijler uit deze competentiegroep. 1.360 opleidingen bevatten twee competenties en 37 opleidingen komen tegemoet aan 3 pijlers uit de genoemde competentiegroep.

Van het totaal aantal positief geëvalueerde opleidingen zijn er 951 opleidingen die voldoen aan minstens 3 pijlers van de competentiegroep 'algemene arbeidsmarktcompetenties'. Daarbij voldoen 780 (82%) opleidingen aan 3 pijlers van de algemene arbeidsmarktcompetenties, 165 (17%) aan 4 pijlers en 6 opleidingen aan 5 (1%) pijlers. Deze 951 opleidingen die scoren op minstens drie pijlers van de competentiegroep algemene arbeidsmarktcompetenties, wat een positieve evaluatie oplevert, maar dit neemt niet weg dat de opleidingen geen pijlers uit de andere twee competentiegroepen kunnen bekomen, waarbij slechts één pijler volstaat om een positieve evaluatie te bekomen.

Over de competentiegroepen heen, voldoen. 1.627 (39%) positief geëvalueerde opleidingen aan één pijler. 1.473 (35%) opleidingen werden positief geëvalueerd op basis van twee pijlers, 781 (19%) opleidingen op basis van 3 pijlers, 235 (6%) opleidingen op 4 pijlers en 39 (1%) opleidingen voldoen aan 5 pijlers. Er zijn zelfs 5 (0%) positief geëvalueerde opleidingen die tegemoetkomen aan 6 pijlers.

Een negatieve evaluatie wordt gegeven in het geval de opleiding niet tegemoet komt aan minstens één pijler van de competentiegroep 'basiscompetenties' of 'beroepsspecifieke en/of technische competenties'. Of wanneer de opleiding niet voldoet aan minstens drie pijlers van de competentiegroep 'algemene arbeidsmarktcompetenties'. Met andere woorden, een negatief geëvalueerde opleiding voldoet aan geen, één, of maximum twee pijlers van de algemene arbeidsmarktcompetenties. Van de 4.915 geëvalueerde opleidingen werden er 756 (15%) negatief geëvalueerd.

332 opleidingen voldoen aan geen enkele pijler van de algemene arbeidsmarktcompetenties. 270 van de negatief geëvalueerde opleidingen komt tegemoet aan één pijler AAMC en 154 opleidingen bevatten twee pijlers van desbetreffende competentiegroep. Tabel 22 geeft een overzicht van het aantal opleidingen naar de gescoorde pijler(s).

Tabel 22: Negatief geëvalueerde opleidingen naar geëvalueerde competentiepijlers

Criteria	Aantal opleidingen
Geen pijlers	332
Voldoet aan 1 pijler	270
Communicatie en samenwerking	144
Omgaan met informatie	7
Ondernemerszin en ondernemerschap	70
Ontwikkelingspotentieel	33
Sociaal overleg	16
Voldoet aan twee pijlers	154
Pijler 'Communicatie en samenwerking' en 'omgaan met informatie'	17
Pijler 'Communicatie en samenwerking' en 'Ondernemerszin en ondernemerschap'	15
Pijler 'Communicatie en samenwerking' en 'Ontwikkelingspotentieel'	41
Pijler 'Communicatie en samenwerking' en 'Sociaal overleg'	10
Pijler 'Omgaan met informatie' en 'Ondernemerszin en ondernemerschap'	17
Pijler 'Omgaan met informatie' en 'Ontwikkelingspotentieel'	4
Pijler 'Omgaan met informatie' en 'Sociaal overleg'	1
Pijler 'Ondernemerszin en ondernemerschap' en 'Ontwikkelingspotentieel'	37
Pijler 'Ondernemerszin en ondernemerschap' en 'Sociaal overleg'	11
Pijler 'Ontwikkelingspotentieel' en 'sociaal overleg'	1
Negatief	756

4.2. Evaluatie taalopleidingen

Het Ministerieel besluit van 8 februari 2019 bepaalt criteria inzake taalopleidingen. Een opleiding leidt tot het verwerven van een basiscompetentie, wanneer ze voldoet aan minstens één van de omschreven voorwaarden. Eén daarvan betreft volgende voorwaarde:

“ze betreft een opleiding Nederlands, Frans, Duits of Engels, die geënt is op het Europees referentiekader voor Talen en leidt tot de verwerving van het niveau B1 of lager van het Europees Referentiekader voor Talen en is onderhevig aan extern toezicht op het kwaliteitsniveau van de opleiding”.

Onder het Europees Referentiekader voor Talen wordt een standaard om taalbekwaamheid in te schatten, zoals gepubliceerd door de Raad van Europa, verstaan.

De eerste pijler van de competentiegroep 'algemene arbeidsmarktcompetenties' bevat volgende competenties:

"ze is gericht op de competentiepijler 'communicatie en samenwerking' en leidt tot de volgende competentie: effectief en efficiënt uitwisselen van informatie in een werkcontext. Hieronder wordt verstaan taalopleidingen die specifiek gericht op een werkcontext en opleidingen rond persoonlijke interactie (mening uiten, omgaan met andere culturen, assertiviteit, omgaan met conflicten, onderhandelen en samenwerken in teams)".

Een taalopleiding kan dus aangemeld worden ter registratie als een opleiding die leidt tot het verwerven van een basiscompetentie of van een algemene arbeidsmarktcompetentie. Voor beiden gelden andere voorwaarden waaraan voldaan moet worden.

Voorwaarde: taalopleiding leidt tot het verwerven van een basiscompetentie

Indien de taalopleiding leidt tot het verwerven van een basiscompetentie moet er aangetoond kunnen worden dat er extern kwaliteitstoezicht wordt uitgevoerd op de taalopleiding.

De wetgeving bepaalt niet wat het extern kwaliteitstoezicht op de taalopleiding inhoudt. Aangezien enkel onderwijsinstellingen een externe organisatie hebben die toeziet op de kwaliteit van de opleidingen, namelijk de Inspectie Onderwijs, werd besloten om deze voorwaarde ruim te interpreteren. Het volstaat om aan te tonen dat er op regelmatige basis acties ondernomen worden die een indicatie geven van de kwaliteit van de opleiding. De meest voor de hand liggende mogelijkheden zijn:

- Samenwerking met een taalfaculteit: men kan bijvoorbeeld een thesisstudent of medewerker van de taalfaculteit de opdracht geven om het kwaliteitsniveau van de opleiding te onderzoeken en indien nodig, advies te geven om het vereiste niveau te halen.
- Afnemen van toetsen die nagaan of de cursist het ERK-niveau A1, A2, of B1 haalt, waarbij de meerderheid van de cursisten het getoetste niveau behaald, toont aan dat de opleiding geënt is op het Europees Referentiekader voor Talen en de opleiding leidt tot leervooruitgang.
- Gebruik maken van cursusmateriaal en/of ondersteuning van de Academie Française, The British Council, of het Goethe instituut.
- Kwaliteitstoezicht door de onderwijsinspectie: gebeurt momenteel voor onderwijsinstellingen.

Deze lijst aan mogelijkheden is niet exhaustief. Opleidingsverstrekkers hebben ook de mogelijkheid om andere bewijzen van extern kwaliteitstoezicht aan te leveren.

Op 2 juli 2019 besliste de Vlaamse opleidingscommissie om opleidingsverstrekkers van taalopleidingen die leiden tot een basiscompetentie, de tijd te geven tot en met 30 juni 2020 om aan te tonen dat hun opleiding onderworpen wordt aan een extern kwaliteitstoezicht. In afwachting daarvan werden hun aanmeldingen ter registratie in de opleidingsdatabank tijdelijk goedgekeurd.

Voorwaarde: taalopleiding leidt tot het verwerven van een algemene arbeidsmarktcompetentie

In dit geval dient de opleidingsverstrekker van de taalopleiding aan te tonen dat de opleiding zich niet alleen op de werkcontext richt, maar ook twee andere algemene arbeidsmarktcompetenties aanleert (cfr. Ministerieel besluit van 8 februari 2019 betreffende specificatie van competenties en vaststelling van een beoordelingssysteem, art.4).

De Vlaamse opleidingscommissie gaf opleidingsverstrekkers tot en met 30 juni 2020 de tijd om aan te tonen dat hun opleiding twee bijkomende algemene arbeidsmarktcompetenties bijbrengt en zich richt op de werkcontext. In afwachting daarvan werden nieuwe aanmeldingen tijdelijk geregistreerd tot eind 2020.

Opleidingsverstrekkers die de benodigde informatie nog niet bezorgden, werden herinnerd per brief aan deze voorwaarde op 10 juni 2020.

In augustus 2020 werd nagegaan of de taalopleidingen (N=490) in de opleidingsdatabank voldoen aan het criterium arbeidsmarktgerichtheid. Allereerst werd in kaart gebracht welke opleidingsverstrekkers voldoen aan de voorwaarde betreffende het extern kwaliteitstoezicht. De 9 opleidingsverstrekkers die hieraan voldoen zijn: Onderwijs (Nederlands en Franstalig), Agataal, Business language and communication centre, Callin West, Eurospeak, Eurospeak Methodika, Larian, Syntra BIZZ en TinC. Hun opleidingen Nederlands, Frans, Engels, en Duits van niveau A1 tot en met het niveau B1 volgens het Europees referentiekader werden positief geëvalueerd op basis van de competentiepijler ‘taalopleiding’ uit de competentiegroep ‘basiscompetenties’. Het betreft 204 taalopleidingen.

Tabel 23 geeft weer aan welk criterium de positief geëvalueerde opleidingen voldoen. Let wel dat een opleiding in deze tabel aan meerdere pijlers van eenzelfde competentiegroep kan voldoen.

Van de resterende opleidingen werd bekeken welke opleidingen voldoen aan de pijler ‘Nederlands voor anderstaligen’ als basiscompetentie. 96 (29%) taalopleidingen werden positief geëvalueerd op basis van dit criterium.

35 (10%) van de positief geëvalueerde taalopleidingen richten zich op een professionele context, wat verwijst naar opleidingen Frans, Engels en Duits vanaf het niveau B2, maar ook andere vreemde talen, bijvoorbeeld Pools, Spaans, Italiaans enzovoorts. 33 van deze 35 taalopleidingen voldeden aan drie pijlers algemene arbeidsmarktcompetenties. De twee overige opleidingen voldeden zelfs aan vier pijlers van de algemene arbeidsmarktcompetenties.

9 opleidingen werden positief geëvalueerd doordat de opleiding tot een knelpuntberoep leidt. 1 opleiding is gericht op een STEM-beroep, wat eveneens in een positieve evaluatie resulteerde. Taalopleidingen die niet tegemoet komen aan de competentiegroep ‘algemene arbeidsmarktcompetenties’ of ‘basiscompetenties’ kunnen op basis van hun beroepsspecifieke karakter worden goedgekeurd. De taalcomponent speelt in enkele knelpuntberoepen een grote rol en draagt bij tot het verwerven van de nodige competenties om het knelpuntberoep uit te oefenen.

Tabel 23: Positief geëvalueerde opleidingen naar geëvalueerde pijlers

Jaarlijkse evaluatie resultaat en criteria	Aantal opleidingen
Basiscompetenties	294
Basisvaardigheden	11
Taalopleiding (Nederlands, Frans, Duits, Engels t.e.m. niveau B1 van opleiders die voldoen aan extern kwaliteitstoezicht)	204
Nederlands voor anderstaligen	96
Specifieke beroeps-/technische competenties	10
Knelpuntberoep	9
STEM-opleiding	1
Toekomstig competentietekort	0
Diploma secundair/beroepskwalificatie	0
Verplicht attest/certificaat	0
Algemene arbeidsmarktcompetenties	35
Opleiding voldoet aan 3 pijlers	33
Opleiding voldoet aan 4 pijlers	2
Positief	336

Van de 490 taalopleidingen die geregistreerd zijn in de opleidingsdatabank Vlaamse Opleidingsincentives werden er in totaal 154 (31%) negatief geëvalueerd. Tabel 24 geeft een overzicht aan welke pijlers de negatief geëvalueerde opleidingen voldoen. Net zoals bij de negatief geëvalueerde opleidingen (hoofdstuk 4.1 op pg. 41), voldoen ook de negatief geëvalueerde taalopleidingen maximum aan twee pijlers van de algemene arbeidsmarktcompetenties.

Tabel 24: Negatief geëvalueerde opleidingen naar geëvalueerde competentiepijlers

Jaarlijkse evaluatie resultaat en criteria	Aantal opleidingen
Algemene arbeidsmarktcompetenties	
Pijler 'communicatie en samenwerking'	94
Pijler 'communicatie en samenwerking' en 'omgaan met informatie'	11
Pijler 'communicatie en samenwerking' en 'ontwikkelingspotentieel'	24
Geen enkele pijler	25
Negatief	154

CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

Het is te vroeg om na 1 schooljaar conclusies te trekken over het effect van de hervorming van de Vlaamse opleidingsincentives. **De grootste verdienste is dat er nu een opleidingsdatabank bestaat, die alle arbeidsmarktgerichte opleidingen bevat die recht geven op Vlaamse opleidingsincentives.**

In 2020 werd naast de afhandeling van het laatste volledige schooljaar van BEV, werk gemaakt van de implementatie van het Vlaams opleidingsverlof. De terugbetalingsaanvragen werden pro actief ingediend. Voor opleidingsverlof, is het wachten op het resultaat van de gegevensuitwisseling en de (financiële) verwerking van alle terugbetalingsaanvragen om de vergelijking met BEV te kunnen maken. Het volgende jaarrapport zal hierover rapporteren.

De huidige rapportering over opleidingsverlof geeft vooral inzicht in de opleidingen die gevolgd worden. De voornaamste conclusie is dat er heel diverse opleidingen gevolgd worden met opleidingsverlof. 28% van de goedgekeurde terugbetalingsaanvragen hebben betrekking op een opleiding van een centrum voor volwassenenonderwijs: NT2 (5%), Frans (3%) en basisvaardigheden ICT (2,3%) maken samen een tiende van de goedgekeurde terugbetalingsaanvragen. Hoger onderwijs staat in voor 8% van de goedgekeurde terugbetalingsaanvragen: verpleegkunde (1,7%) en leerkrachtopleidingen (1,2%) zijn daar de favorieten. Leren samenwerken in team (4,3%) en administratieve en commerciële vaardigheden voor de klantendienst (3,8%) gegeven door meerdere opleidingsverstrekkers zijn ook populair.

16% wordt gegeven door een opleidingsverstrekker gemandateerd door een werknemersorganisatie. 36% betreft een opleiding die reeds erkend was voor BEV, 7% betreft nieuwe registratie-aanvragen. 5% volgt een ondernemerstraject van de Syntra VZW.

52.914 unieke werknemers volgden een opleiding in schooljaar 19-20 waarvoor de werkgever een terugbetalingsaanvraag indiende. Voor 40.025 werknemers, van 6.054 werkgevers werd de terugbetalingsaanvraag goedgekeurd. Dit aantal kan nog verhogen aangezien er tot eind 2020 terugbetalingsaanvragen kunnen ingediend worden.

Wat opleidingscheques betreft was schooljaar 2019-2020 het laatste schooljaar dat deze door VDAB uitgegeven werden. Daarom werd in dit jaarrapport een overzicht gegeven van de evolutie van de opleidingscheques in 17 jaar. Opvallend is dat de voornaamste evoluties te linken zijn aan wijzigingen aan de reglementering, namelijk de koppeling aan het BEV-opleidingsaanbod in 2010, het beperken van de toegang voor hooggeschoolden in 2015 en in 2019 het koppelen aan het aanbod in de opleidingsdatabank Vlaamse opleidingincentives. Dit zorgde telkens voor een substantiële vermindering van het aantal uitgegeven opleidingscheques. In schooljaar 2019-2020 was er een continuering van de dalende tendens. Er werden in schooljaar 2019-2020 18.156 opleidingscheques uitgegeven, voor een nominale waarde van 3.460.545. Vanaf schooljaar 2020-2021 wordt er bijgehouden voor welke opleiding de opleidingscheque aangekocht wordt. Een vergelijking met de deelnemersaantallen van CVO, hoger onderwijs en de Syntra VZW, die samen meer dan 70% van de opleidingscheques innen, moet in het volgende jaarrapport meer inzicht bieden in verklarende factoren.

Wat opleidingskrediet betreft, merken we dat de nieuwe mogelijkheid om 20% tijdskrediet te nemen, voldoet aan een behoefte, 11% van de werknemers maakt er gebruik van. Het aantal werknemers dat opleidingskrediet neemt om een intensieve opleiding te volgen, blijft met 328 personen heel beperkt. Het gaat om een hoofdzakelijk vrouwelijk publiek tussen 25 en 40 jaar. De verhoopte toename in opleidingskrediet laat zich voorlopig nog niet zien in de cijfers. Het aantal werknemers met

opleidingskrediet is globaal gelijk gebleven, maar er is een verschuiving om een minder groot aandeel tijdskrediet te nemen en een toename van het aantal alleenstaanden.

Een opleiding moet arbeidsmarktgericht zijn om in aanmerking te komen voor een Vlaams opleidingsincentive. Het Ministerieel besluit van 8 februari 2019 specificeert per competentiegroep de competenties waartoe de opleiding moet leiden (schematische voorstelling figuur 6). Het beoordelingssysteem wordt sinds 1 mei 2019 toegepast op de nieuwe aanvragen voor registratie in de opleidingsdatabank. Ook bij de jaarlijkse evaluatie werd het beoordelingssysteem gehanteerd.

Van de 1.676 ontvankelijke registratie-aanvragen die tussen 1 mei 2019 en 31 augustus 2020 werden behandeld, werd 79% geregistreerd en 21% geweigerd. 39 registratie-aanvragen werden voorgelegd aan de Beroeps- en Evaluatiecommissie. 14 dossiers werden alsnog geregistreerd. De gemiddelde doorlooptijd voor de dossierbehandeling van registratie-aanvragen is 59 dagen, ruim binnen de voorziene behandeltermijn van 3 maanden.

Bij de eerste jaarlijkse evaluatie van de arbeidsmarktgerichtheid van opleidingen werden 756 opleidingen als niet arbeidsmarktgericht beoordeeld. Enkele opleidingsverstrekkers hebben niet gereageerd op de vraag naar bijkomende informatie, waardoor deze beoordeeld werden op de opleidingsinhoud die aanwezig was. Dit zorgde er voor dat opleidingen die mogelijks wel tot een positieve evaluatie konden leiden, toch negatief werden geëvalueerd.

270 opleidingen (36%) voldoen aan 1 pijler van de algemene arbeidsmarktcompetenties, 154 opleidingen (20%) voldoet aan 2 pijlers van de algemene arbeidsmarktcompetenties.

Na anderhalf jaar toepassen van het beoordelingssysteem zijn de voor- en nadelen van het systeem duidelijk. Er zijn twee algemene bedenkingen:

1. De bedenking kan gemaakt worden of een opleiding moet voldoen aan minstens 3 criteria algemene arbeidsmarktcompetenties. Opleidingen/modules die slechts voldoen aan 1 pijler zijn ook waardevol voor de arbeidsmarkt.
2. In de beroepsspecifieke competentiegroep ligt de nadruk vooral op knelpuntberoepen en STEM-opleidingen. De enige andere beroepen die in aanmerking komen, zijn beroepen met een toekomstig competentietekort of beroepen waarvoor er een wettelijk vereist attest nodig is voor de uitoefening ervan. Wil men deze klemtoon in de toekomst behouden?

Daarnaast zijn er nog twee punctuele bedenkingen die naar boven kwamen bij de behandeling van concrete aanvragen door de VOC en de BEC en door hen werden weerhouden als aanbeveling:

1. De pijler sociaal overleg wordt momenteel gedefinieerd als sociaal overleg, sociale wetgeving, proces sociale verkiezingen en het functioneren van overlegorganen. Zou dit niet beter uitgebreid worden met opleidingen die uitvoering geven aan het welzijnsbeleid in een onderneming: preventiebeleid, EHBO-opleidingen, ergonomisch werken, brand blussen, burn out beleid, enz.
2. Opleidingen 'gebarentaal' zijn niet expliciet vernoemd als basiscompetentie. Nochtans is dit voor collega's van personen met een auditieve handicap een basisvereiste om te kunnen communiceren in een bedrijfscontext.

Colofon

Samenstelling

Vlaamse overheid
Departement Werk en Sociale Economie
Koning Albert II-laan 35 bus 20
1030 Brussel
02 553 08 57

opleidingsdatabank@vlaanderen.be
www.vlaanderen.be/departement-wse

Verantwoordelijke uitgever

Dirk Vanderpoorten
Secretaris-generaal

Uitgave

December 2020

